

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 12C/25/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723201447
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kovalčíková
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2023:6723201447.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen v spore vedenom pred sudkyňou JUDr. Janou Kovalčíkovou, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXXX/XXX, XXX XX E., štátna príslušnosť SR, zastúpený: Mgr. Ivan Bugri, advokát, so sídlom Námestie SNP 23, 960 01 Zvolen, IČO: 42 307 155, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 4.981,06 EUR s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 4.981,06 EUR v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 percent z prisúdenej sumy, do 15 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobcu pred súdom prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. Žalobca podal na tunajšom súde dňa 08.04.2023 elektronickú žalobu, ktorou sa domáhal voči štátu, zastúpený Ministerstvom vnútra SR, náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie z dôvodu nesprávnej resp. neúplnej transpozície smernice Európskeho parlamentu a rady č. 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere, za ktorú zodpovedá žalovaný na princípe absolútnej objektívnej zodpovednosti. Týmto postupom došlo k porušeniu práv žalobcu vyplývajúcich z únieho práva, a to k strate odpočinku a porušeniu jeho osobnostných práv, čím došlo k založeniu jeho nároku na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca uviedol, že je príslušníkom hasičského a záchranného zboru, vykonáva štátnu službu na Hasičskej stanici vo Zvolene v služobnom pomere v súlade so zákonom č. 315/2001 Z. z. Prácu hasiča – záchranára vykonáva od 28.11.2018. Služobný čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17-hodinový výkon služby, po ktorom nasledovala určená 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, od 01. 01. 2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16- hodinový výkon služby, po ktorom nasleduje určená 8-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t. j. v rámci jednej pracovnej smeny strávi na pracovisku sústavne 24 hod. Okrem určenej pohotovosti mu ako hasičovi môže byť (a aj pravidelne býva) nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ (ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“). Obe služobné pohotovosti, či už určená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, rovnako ako ani nariadená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ, sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. Za vykonávanie určenej služobnej pohotovosti je hasič odmeňovaný za každú hodinu pohotovosti peňažnou náhradou vo výške 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného

platu (ak je služobná pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň), resp. peňažnou náhradou vo výške 30% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak je služobná pohotovosť vykonávaná v deň služobného pokoja (v deň štátneho sviatku) – vid' § 122 ods. 1 ZoHaZZ. Služobná pohotovosť je rozdelená na aktívnu časť (práca nadčas) a neaktívnu časť. Služobná pohotovosť je určovaná na čas nočných hodín. Do konca roka 2021 (v čase rozvrhu pracovných zmien 17/7) boli služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:30 – 05:30 hod., od začiatku roka 2022 (pri rozvrhu pracovných zmien 16/8) sú služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:00 – 06:00 hod. V prípade vyhlásenia poplachu počas služobnej pohotovosti, kedy sú ako hasiči vysielaní na zásah, sa služobná pohotovosť mení na prácu nadčas. Takto sa striedajú 3 hasičské smeny, t. j. každý tretí deň každá pracovná smena odsluží 24 hod a následne je 2 dni voľna. Mesačne každá hasičská smena odsluží až 11 pracovných smien, v službe strávi bežne 240 až 264 hodín mesačne. Do tohto času však nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Vzhľadom na uvedené, služobný čas hasiča je rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má za rok (365 dní), pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň, odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní / 3 zmeny). Ročne je to teda priemerne 2920 odpracovaných hodín (121,67 zmenových služieb x 24 hodinová služba). V žalovanom období marec 2020 – február 2023 vrátane, len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby (teda v tzv. 15%-nej a 30%-nej pohotovosti) žalobca odpracoval v období od marca 2020 do februára 2023 vrátane: 1971,63 hodín, v období od marca 2020 do decembra 2020 vrátane: 514,72 hodín, v období od januára 2021 do decembra 2021 vrátane: 640,52 hodín, od januára 2022 do decembra 2022: 712,56 hodín, od januára 2023 do februára 2023: 103,83 hodín. Za žalované obdobie od marca 2020 – februára 2023 vrátane odpracoval spolu 1971,63 hodín určenej služobnej pohotovosti, pritom celkovo odpracoval spolu 2007,51 hodín služobnej pohotovosti (určenej + nariadenej), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od marca 2020 do februára 2023 vrátane, dosiahol 50,96 hodín týždenne. Žalobca zdôraznil, že počas pracovnej pohotovosti aj v jej neaktívnej časti sa musí zdržiavať na pracovisku, z ktorého sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy pripravený na vykonanie zásahu. Pri vyhlásení výjazdu sa tento vykonáva do 1 min. Napriek tomu neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa nezapočítava do fondu pracovného času, čo sa prejaví tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou je na pracovisku, v rámci fondu pracovného času sa mu toto nevykazuje. V praxi sa to prejavuje tak, že napriek tomu, že napr. v mesiaci marec 2020 sa v jeho fonde pracovného času uvádza počet hodín 1720, tento údaj nezohľadňuje ďalších 48,10 hodín odpracovanej služobnej pohotovosti. Je zrejmé, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ tak, ako to ustanovuje § 85 ods. 2 ZoHaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to ustanovuje článok 6 písm. b) Smernice. K tejto skutočnosti pritom dochádza v dôsledku skutočnosti, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti nie je započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora.

1.1. Smernica predstavuje normu komunitárneho práva, ktorú je Slovenská republika ako členský štát Európskej únie povinná dodržiavať. Vychádza sa zo zásady prednosti komunitárneho práva, t. j. že právne predpisy Európskej únie majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi členských štátov. Na základe princípu prednosti komunitárneho práva a jeho priameho účinku je založená zodpovednosť členského štátu v prípade jeho chybných aplikácií, alebo opomenutia aplikácie, pričom osoby, ktoré sú takýmto konaním poškodené, sa môžu voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Zodpovednosť štátu je absolútna a objektívna, členský štát sa nemôže za žiadnych okolností zbaviť zodpovednosti, ani sa z nej exkulovať. Povinnosť súdov Slovenskej republiky dodržiavať komunitárne právo je explicitne zakotvená v Ústave Slovenskej republiky článok 144 ods. 1 a článok 7 ods. 2, ods.5. Takéto posudzovanie vyplýva aj z konštantnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok C106/77 zo dňa 9. 3. 1978, rozsudok C-429/09 zo dňa 25. 11. 2010). Žalobca tvrdil, že ním spomínaná smernica nebola správne (resp. vôbec v časti) transponovaná do právneho poriadku SR, konkrétne do ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z., čím sú ustanovenia tohto zákona v rozpore s článkom 6 písm. b) Smernice. Aktuálne znenie zákona o HaZZ umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť služobný čas príslušníka HaZZ tak, že tento pravidelne de facto sústavne prekračuje smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Základný problém je v obsahu pojmu pracovný čas tak, ako ho stanovuje smernica a judikatúra súdneho dvora, oproti úprave v zákone o HaZZ. V článku 2 Smernice je vymedzený pojem pracovného času ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi

predpismi a / alebo praxou. Čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že čas pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času. Rozhodujúcim faktorom pre záver naplnenia pojmu „pracovný čas“ je skutočnosť, že pracovník je povinný byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a musí mu byť k dispozícii v prípade potreby (rozsudok súdneho dvora C-397/1, C-14/04). Rovnaké závery boli prijaté v rozhodnutiach súdneho dvora týkajúce sa priamo práce hasičov (C-518/15). V ustanoveniach § 85 ods. 1,2 zákona o HaZZ je vymedzený služobný čas ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hod týždenne. V ďalších ustanoveniach § 86 až § 94 zákona o HaZZ vymedzuje pojmy nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Zo žiadneho ustanovenia zákona však nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a v skutočnosti sa tak čas služobnej pohotovosti nezapočítava do pracovného času príslušníka HaZZ. Tu je zjavný rozdiel medzi zákonom o HaZZ a všeobecným pracovnoprávnym predpisom, a to Zákonníkom práce, ktorý v § 96 ods. 2 výslovne ustanovuje, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Táto právna úprava Zákonníka práce však nie je aplikovateľná na služobný pomer príslušníka HaZZ. Keďže zákon o HaZZ nepovažuje služobnú pohotovosť hasičov za súčasť ich služobného času, v tejto skutočnosti spočíva rozpor zákona o HaZZ s komunitárnym právom, ako aj judikatúrou súdneho dvora. Článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Európskej únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy ako aj pracovnú (služobnú) pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo so súhlasom dotknutého pracovníka. Súdny dvor pritom už opakovane rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Vzhľadom však na účelové oddelenie služobnej pohotovosti od služobného (pracovného) času, kedy služobná pohotovosť nie je započítavaná do fondu pracovného času, sa potom formálne z hľadiska vykazovania fondu pracovného času javí, že služobný čas neprekračuje 48 hodín týždenne. Služobná pohotovosť, ktorá je žalobcovi nariaďovaná a ktorú odpracuje v zmysle vnútroštátnej právnej úpravy, nie je považovaná za súčasť jeho služobného času. Inak povedané, ak by zákon o HaZZ pojem služobný čas v súlade s judikatúrou súdneho dvora zahŕňal aj služobnú pohotovosť, bez akýchkoľvek pochybností z formálneho hľadiska by služobný čas hasičov prekročoval 48 hodín týždenne. Je teda možné jednoznačne a bez pochybností uzavrieť, že vnútroštátna právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore je v rozpore s článkom 2 ods. 1 a článkom 6 písm. b) Smernice. Zo skutkového stavu opísaného v žalobe a z priložených listinných dôkazov je zároveň preukázané, že žalobcov priemerný týždenný pracovný čas za žalované obdobie marec 2020 – február 2023 vrátane, predstavuje 50,96 hodín týždenne, čo je nepochybne viac, než ktorý čas ako maximálny týždenný pracovný čas povoľuje článok 6 písm. b) Smernice. Je teda zjavné, že žalobcove právo vyplývajúce z ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice bolo a naďalej je pravidelne porušované.

1.2. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitímáciu v tomto spore, z rozsudku Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß jednoznačne vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Je nepochybné, že ako jednotlivec sa touto žalobou môže voči žalovanému štátu domáhať náhrady škody vzniknutej mu porušením únieového práva, a teda jeho aktívna vecná legitímácia v tomto konaní je jednoznačne daná. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného, tu je potrebné vziať na zreteľ ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Podľa judikatúry Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj samotný štát, pričom právo Únie nijako nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť

verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Pasívne vecne legitimovaným subjektom v takomto konaní je teda štát – Slovenská republika. V mene žalovaného Slovenskej republiky koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá Hasičský a záchranný zbor, ministerstvo bolo tiež garantom právnej úpravy, zákon č. 315/2001 Z. z.

1.3. Súdny dvor vo svojej judikatúre konštantne uvádza, že poškodený jednotlivec má právo na náhradu škody porušením únieho práva zo strany štátu v prípade, ak sú splnené 3 podmienky: a/ cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, b/ existencia škody, c/ priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou. Ak sú splnené všetky 3 uvedené podmienky, je štát povinný napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu. K splneniu prvej podmienky žalobca uviedol, že článok 6 písm. b Smernice stanovuje minimálnu požiadavku na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tým, že stanovuje povinnosť členským štátom ustanoviť maximálnu 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, ktorá zahŕňa aj nadčasy. S poukazom na § 2 ods. 1 Smernice sa od tejto povinnosti nemožno odchýliť, ak ide o také činnosti, akou je činnosť hasičov, a to ani vtedy, ak by k prekročeniu 48 hodinovej hranice došlo so súhlasom dotknutého pracovníka. Pre úplnosť žalobca zdôraznil, že žiaden takýto súhlas služobnému úradu nikdy neudielil. Je tak zjavné a nepochybné, že cieľom smernice je priznať právo jednotlivcovi – pracovníkovi. Z judikatúry súdneho dvora vyplýva, že vždy a v každom jednotlivom prípade sa porušenie práva únie považuje za dostatočne závažné, ak je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora v danej oblasti. Žalobca poukázal na ním citované rozhodnutia súdneho dvora, s ktorými je aktuálna právna úprava zákona o HaZZ v zjavnom rozpore. Dospel jednoznačne k záveru, že je splnená aj podmienka dostatočnej závažnosti porušovania právnej normy únie. K existencii škody žalobca uviedol, že Smernica samotná neobsahuje ustanovenia týkajúce sa procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení, rovnako neobsahuje ani kritériá zakotvujúce spôsob určenia výšky nároku na náhradu škody. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). Náhrada škody musí spĺňať aj požiadavku primeranosti (rozsudok súdneho dvora C46/93 a C48/93). Náš právny poriadok neobsahuje žiadne konkrétne ustanovenia pre posúdenie a určenie výšky náhrady škody, ktorá vznikla porušením práva únie. Subsidiárne sa tak má použiť vnútroštátne právo pri zachovaní princípu ekvivalencie a efektivity. Žalobca tak pri posudzovaní nároku na náhradu škody poukazuje na analogické použitie ustanovení slovenského právneho poriadku obsahom a účelom najbližšie, t. j. § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. Žalobca uviedol, že porušovaním článku 6 písm. b Smernice dochádza k porušovaniu jeho osobnostných práv na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity spočívajúce v porušení práva na primeranú dobu odpočinku, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život, a to v príčinnej súvislosti s tým, že v dôsledku nezapočítania hodín služobnej pohotovosti do pracovného času reálne odpracoval viac, než pripúšťa článok 6 písm. b) Smernice. Jeho osobnostné práva sú pritom v dôsledku uvedeného porušované sústavne a dlhoročne, nielen teda počas žalovaného obdobia. Práca hasiča je pritom veľmi zodpovednou prácou, ktorú vníma ako poslanie. Pri svojej práci neraz nasadzuje svoj vlastný život, preto o to viac nevyhnutne a dôvodne potrebuje dostatočný odpočinok po práci na regeneráciu fyzických a psychických síl, čoho sa mu však v dôsledku sústavného porušovania práva na primeranú dobu odpočinku nedostáva. Prichádza o čas, ktorý by inak chcel venovať najmä svojej rodine či iným aktivitám nesúvisiacim s pracovným zaradením.

Z dôvodu, že služobné zmeny sú rozvrhované spravidla na každý tretí deň, pričom každá služobná zmena začína ráno o 07:00 hod. a končí najskôr o 07:00 hod. druhého dňa, je pravidelne najmenej dvakrát do týždňa minimálne 24 hodín mimo svojej domácnosti a svojej rodiny. Takmer dvakrát do mesiaca odsluží v rámci jedného pracovného týždňa až tri služobné zmeny. Teda pracovný týždeň, kedy začína prvú služobnú zmenu v pondelok, druhá zmena prípadne na štvrtok a tretia zmena na nedeľu, v dôsledku čoho vtedy odpracuje najmenej 72 hodín v jednom pracovnom týždni. V ďalšom pracovnom týždni bezprostredne nasledujúcom odsluží ďalšie dve 24 hodinové služobné zmeny. V prípade, ak dôjde pred koncom služobnej zmeny k vyhláseniu poplachu, služobná zmena neskončí o 07:00 hod., ale až po návrate zo zásahu. Po odslúžení každej služobnej zmeny z dôvodu psychického ale aj fyzického vyčerpania si potrebuje v prvom rade oddýchnuť a pospať. Napriek tomu, že má svoju prácu skutočne rád, takáto pracovná zaťaženosť výrazne vplýva na jeho osobný život, najmä na rodinný život s manželkou a dvomi dcérami, ktorým z tohto dôvodu nemôže venovať dostatok času.

V rámci psychickej regenerácie sa rád venuje športu – volejbalu, na čo mu však zostáva minimum času. Dlhoročná neprimeraná pracovná zaťaženosť v tak fyzicky a psychicky náročnej práci, akou práca hasiča nepochybne je, sa negatívne prejavila aj na jeho zdraví. V súvislosti s prácou mu bol diagnostikovaný zvýšený krvný tlak a kardiológom nariadená medikamentózna liečba. Tých približne 5-8 hodín za týždeň, ktoré dlhoročne pravidelne pracuje viac, než je maximálne prípustný pracovný čas, by inak mohol využiť či už pre svoju rodinu a najbližších, alebo aj odpočinkom. V dôsledku uvedených skutočností a toho, že trávi v práci aj ten čas, ktorý by som pracovať nemal, dlhoročne boli a sú porušované jeho práva na ochranu súkromia a rodinného života, ako aj právo na ochranu zdravia. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, vychádzajúc z povahy škody, ktorá má v tomto prípade nemajetkovú povahu (strata času odpočinku a s tým súvisiace porušenie práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života), je v slovenskom právnom poriadku nutné analogicky použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa ustanovení § 11 – 13 Občianskeho zákonníka, keďže tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody porušením únievého práva ako je to v tomto prípade. Práve z týchto dôvodov možno žalobou uplatnený nárok posúdiť ako nemajetkovú ujmu, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pritom výslovne predpokladá a upravuje § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepodmieňuje výlučne len situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti, pretože predmetné ustanovenie len demonštratívne uvádza prípady, kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jednotlivca, teda nepochybne aj o odškodnenie porušenia tých práv, ako je to v tomto prípade (porušenie práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života). Žalobca zdôraznil, že v danom prípade porušovaním článku 6 písm. b) Smernice je porušované základné právo na ochranu zdravia, ktoré je ako jedno z najvýznamnejších osobnostných práv zakotvené v článku 40 Ústavy SR Z úvodných ustanovení Smernice, v ktorých sú uvedené dôvody jej prijatia a ciele ňou sledované totiž vyplýva, že jej normotvorca vychádzal z faktu, že je ešte stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a musia sa preto bezodkladne zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, pričom tento cieľ by sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by preto mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem "odpočinok" sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich častí. Pracovníkom krajín Európskej únie sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času; „primeraný odpočinok" znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie. Napokon žalobca zdôraznil existenciu príčinnej súvislosti medzi porušovaním článku 6 písm. b) Smernice a ním popísanou škodou vo forme nemajetkovej ujmy. Uviedol, že v dôsledku nezarátavania služobnej pohotovosti do pracovného času musel odpracovať viac, než je smernicou maximálne povolený 48 hodinový týždenný pracovný čas a v dôsledku tejto skutočnosti dochádza k porušovaniu jeho práva na ochranu zdravia a na ochranu súkromia a rodinného života.

1.4. Pri vyčíslení výšky škody žalobca vychádzal z ustanovení peňažných náhrad za služobnú pohotovosť § 122 ods. 1,2 zákona o HaZZ. Za určenú služobnú pohotovosť mu je uhrádzaná peňažná náhrada do výšky 15 % resp. 30% (v dni služobného pokoja) zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, pri nariadenej služobnej pohotovosti je uhrádzaná peňažná náhrada vo výške 50 % resp. 100% (v dni služobného pokoja) zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platu. Od určenej služobnej pohotovosti sa nariadená služobná pohotovosť odlišuje tým, že príslušník HaZZ je na výkon služby privolaný mimo rozpisu svojich pravidelných služobných zmien a to spravidla z domu. Základný rozdiel je v tom, že zatiaľ čo určenú služobnú pohotovosť hasič vykonáva v rámci každej jednej pracovnej zmeny a nachádza sa v práci na hasičskej stanici, na výkon nariadenej pohotovosti je privolaný do služby mimo svojho bežného služobného času a to spravidla v čase, keď sa nachádza v domácom prostredí príp. inde (avšak mimo miesta výkonu služby). Žalobca zdôraznil, že obe služobné pohotovosti sa však nezapočítavajú do pracovného času a aj vo výplatnej páske je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. Tento postup vyčíslenia z hľadiska analógie iuris žalobca považoval za najbližšie prejednávanej veci, výšku nemajetkovej ujmy je potrebné určiť spôsobom, ktorý najviac a najlepšie zohľadňuje okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla. Poukázal na požiadavku primeranosti náhrady škody a tak výšku náhrady škody v tomto

prípade stanovil analogickým použitím ustanovenia § 122 zákona o HaZZ. Hodiny, ktoré odpracoval nad limit maximálneho priemerného týždenného pracovného času, je možné analogicky posúdiť ako odpracovanie mimo rozvrhnutia služobného času, keďže tento mal byť rozvrhnutý tak, aby k porušovaniu jeho práv nedochádzalo. Primeranú náhradu škody tak predstavuje rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 a peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 2 písm. a/ zákona o HaZZ. Výšku nemajetkovej ujmy tak žalobca určil ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roka (50 % mínus 15 %) a v prípade odpracovania služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roka (50 % mínus 30 %). Primeraná náhrada škody tak predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť. Takýto spôsob výpočtu škody spĺňa odškodňovaciu úlohu, je v súlade s judikatúrou súdneho dvora a zároveň spĺňa aj požiadavku primeranosti, pričom nie je sumou neprimerane vysokou. Žalobca zdôraznil, že žalobou si neuplatňuje mzdivý nárok, ale domáha sa náhrady škody porušením únieového práva a spôsob výpočtu výšky škody podľa § 122 ZoHaZZ použil výlučne z dôvodu neexistencie právnej úpravy, ktorá by presne stanovovala spôsob výpočtu náhrady škody v takýchto prípadoch. Žalobca ďalej poukázal na to, že jednotlivé dielčie nároky vznikali postupne, osobitne za každý mesiac, v ktorom boli jeho práva porušované, ku dňu splatnosti každej mesačnej mzdy. Rozhodujúcim momentom vzniku jeho ujmy je tak výplatný termín. U príslušníkov HaZZ je mzda splatná vždy k 10-dňu nasledujúceho mesiaca. Splatnosť mzdy za mesiac marec 2020 nastala dňa 10.04.2020, splatnosť mzdy za mesiac apríl 2020 nastala dňa 10.05.2020 atď. Vzhľadom k všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe vyplývajúcej z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka si preto touto žalobou uplatňuje nárok spätne za obdobie 3 rokov pred podaním tejto žaloby, a to počínajúc splatnosťou mzdy za mesiac marec 2020 (ktorá nastala 10.04.2020) až po január 2023 vrátane. Týmto postupom žalobca následne matematicky vyčíslil celkovú náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy za žalované obdobie marec 2020 až február 2023 vrátane (t. j. od 01.03.2020 do 28.02.2023), teda pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 1971,63 hodín predstavuje súhrnne sumu vo výške 4981,06 Eur, ktorej zaplata sa voči žalovanému domáha.

2. Súd vo veci rozhodol platobným rozkazom č.k. 12C/25/2023-142 zo dňa 19.05.2023 tak, že žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel. Proti vydanému platobnému rozkazu podal žalovaný včas odpor (elektronicky dňa 05.06.2023) s odôvodnením, v ktorom uviedol, že nesúhlasí s podanou žalobou a žiadal ju v celom rozsahu zamietnuť. Poukázal na to, že rozsah pôsobnosti dotknutej smernice je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1, ako aj negatívne v článku 2 ods. 2 súvisiacej Smernice. Z uvedeného vymedzenia vyplýva, že sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Na základe toho sa tak smernica na služobný pomer príslušníkov HaZZ nevzťahuje v plnom rozsahu. Podľa názoru žalovaného štátnu službu príslušníkov HaZZ vykonávajúcich zásahovú činnosť možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice v článku 2 ods. 2. Žalobca si tak nesprávne vykladá pôsobnosť smernice podľa článku 1 ods. 3. Článok 2 ods. 2 stanovuje, že sa neuplatní tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia, alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Štátna služba príslušníkov HaZZ, ktorí vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou, má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany. Keďže sa smernica na žalobcu nevzťahuje, nemohla mu vzniknúť škoda v súvislosti s implementáciou smernice, čím nie je splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu.

2.1. Žalovaný ďalej namietol svoju pasívnu vecnú legitimitáciu v spore. Poukázal na to, že žalobu pre netransponovanie smernice resp. nesprávnu transpozíciu smernice môže podať za prvé Európska komisia priamo na SD, za druhé fyzická alebo právnická osoba, ktorá je týmto priamo dotknutá a to na vnútroštátny súd členského štátu EÚ. Podľa názoru žalovaného sa miera zodpovednosti za prípadný vznik škody musí medzi dvomi samostatnými subjektmi (Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom) rozlišovať. Nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Žalovaný má za to, že Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov,

preto podľa žalovaného nie je možné dospieť k inému záveru než, že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať. Preto aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia Smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky. Žalobca nežaloval svojho zamestnávateľa, ale štát, v mene ktorého koná ústredný orgán verejnej správy, do pôsobnosti ktorého patrí oblasť štátnej správy pre HaZZ. Ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určuje pohotovosť nad smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré uvádza v žalobe. Žalobca naopak každú hodinu určenej služobnej pohotovosti vrátane hodín, o ktorých tvrdí, že mali byť vykonávané nad limit určený smernicou, mal riadne vyplatené resp. mu bolo poskytnuté náhradné voľno. Žalovaný má za to, že v tejto veci nie je daná jeho pasívna vecná legitimácia.

2.2. Žalobca konštatuje, že malo dôjsť k nesprávnej transpozícii Smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., podľa ktorého sa podľa žalobcu doba služobnej pohotovosti nezapočítava do týždenného pracovného času hasičov. Podľa žalovaného však takéto tvrdenia žalobcu nie sú opodstatnené. Žalovaný uviedol, že je potrebné zohľadniť aj výpočet za tri roky, nakoľko ide o osobné právo majetkovej povahy. Následne uviedol matematický výpočet nasledovne:

365 služiebza 3 roky – každý tretí deň
dovolenka11 zmien za rok33 zmien za tri roky (podľa kol. zmluvy)
dodatková dovolenka2 zmeny za rok 6 zmien za tri roky (podľa kol. zmluvy)
voľno za štátnu službu vo sviatok15 zmien za tri roky
maximum odslúžených zmien 365-33-6-15 = 311
počet referenčných období6
priemerný počet zmien za referenčné obdobie311/6 = 51,83
priemerný počet hodín za referenčné obdobie51,83 x 24 = 1243,99
počet týždňov v referenčnom období (priemer) 26
priemerný počet hodín za týždeň 1243,99/26 = 47,84.

Výpočet nezohľadňuje práceneschopnosti ani ďalšie neprítomnosti (napríklad karanténa z dôvodu ochrany verejného zdravia a pod., zaokrúhlené v prospech žalobcu). Vo vyššie uvedenom výpočte je možné ďalej zohľadniť aj dni služobného voľna poskytnuté na základe kolektívnej zmluvy (napr. čl. 4 ods. 14 Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2021 – uplatňuje sa v období január - jún príslušného kalendárneho roka, a teda spôsobuje zlepšenie výpočtu v týchto referenčných obdobiach), čoho dôsledkom je konštatovanie o vhodnosti transpozície Smernice vzhľadom na dodržiavanie práv žalobcu v zmysle žaloby. Z uvedeného výpočtu a ďalších skutočností vyplýva, že z hľadiska maximálneho priemerného počtu odslúžených hodín týždenne vzhľadom na referenčné obdobia, bola Smernica 2003/88/ES transponovaná správne. K článku 2 ods. 1 Smernice žalovaný uviedol, že podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas aj v služobnej pohotovosti, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol poskytnúť primerané služby. Pracovný čas v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa (rozsudok vo veci C-303/98). Zákon o HaZZ definuje služobný čas príslušníka hasičského a záchranného zboru ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne. Zároveň definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona a štátna služba nadčas podľa § 92 zákona. Ustanovenia § 86 a 92 ods. 1 nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, avšak vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou a nariadenou služobnou pohotovosťou. Pri nariadenej služobnej pohotovosti ide o služobnú pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napr. aj vo výške peňažnej náhrady za čas takejto služobnej pohotovosti. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Žalovaný ďalej poukázal na článok 15 Smernice, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách. Tvrdenie žalovaného o služobnom čase podporuje aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na

rok 2019 – 2020, na rok 2021 a na rok 2022, ktoré vo väzbe na citované ustanovenia zákona rozvrhuje služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. Explicitnejšie rozlíšenie jednotlivých častí služobného času je upravené v čl. 3 kolektívnej zmluvy, kde sa uvádza, že :

„Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 8 hodín v jednej 24 – hodinovej zmene.“ S poukazom na právnu úpravu a ustanovenia platnej kolektívnej zmluvy podľa názoru žalovaného je plne transponovaný článok 2 ods. 1 Smernice. K transpozícii článku 6 Smernice žalovaný poukázal na to, že podľa Smernice 2003/88/ES priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica 2003/88/ES tiež umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice 2003/88/ES stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Článok 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v Kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia navyše je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo (vo výnimočných prípadoch), kde z objektívnych dôvodov nie je možné poskytnúť taký čas odpočinku, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Zákon č. 315/2001 Z. z. upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hod týždenne v zmysle § 85 a podľa § 91 ods. 3 zákona možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hod týždenne. V zmysle § 86 ods. 1 zákona môže byť služobný čas hasičov rozvrhnutý aj nerovnomerne, pričom dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch nemôže byť vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávanej štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti je najviac 24 hod v služobnom dni. V zmysle platnej kolektívnej zmluvy hasiči vykonávajú štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom, majú výkon štátnej služby v rámci 12-hodinového riadneho služobného času, alebo služobný čas je rozvrhnutý na 17/18 hod vykonávania štátnej služby a čas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcu v trvaní 7/6 hod v jednej 24-hodinovej smene. Referenčné obdobie je rozvrhnuté na obdobie 6 mesiacov, uvedené referenčné obdobie tak neodporuje tomu, aby bolo dodržané zákonné ustanovenie 40 hod priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. To znamená, že pokiaľ aj vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálne priemerný týždenný služobný čas konkrétnym počtom hodín tak ako je tomu v smernici, zákon č. 315/2001 Z. z. a kolektívna zmluva dostatočne určujú počty hodín služobného času hasičov, vrátane rozsahu hodín služby nadčas za príslušný kalendárny rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy transponovali článok 6 Smernice správne. Žalobcovi sa tak nepodarilo preukázať, že by štát neprebral smernicu do zákona správne.

2.3. K vyčíslenému nároku na náhradu škody má žalovaný za to, že žalobca neosvedčil vznik tohto nároku. Žalobca len veľmi nejasne stanovil, že škoda mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol podľa vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaný zdôraznil, že počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa, alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, t. j. nežiada sa od neho v danom čase výkon práce. V zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, alebo vymedzený priestor na odpočinok, čiže zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t. j. žalobcu. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nielen za vykonávanú prácu, ale aj za neaktívnu časť práce. Tým zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby bude žalobca k dispozícii. Pokiaľ súd napriek doteraz uvedeným skutočnostiam dospeje k záveru, že služobná pohotovosť je pracovným časom a má sa zarátavať do pracovného fondu, samé o sebe to nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. S poukazom na rozhodnutie súdneho dvora C46/93 by mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu, alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalobca až do dnešného dňa nevyvinul žiadnu snahu na to, aby vzniku škody predišiel. Žalobca žiadnym spôsobom neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. že výkon služobnej pohotovosti pociťuje ako výraznú

ujmu. Z tohto dôvodu nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadný vznik takejto ujmy, alebo aspoň obmedzil jej rozsah. Keďže povaha služby žalobcu vyžaduje nepretržitú prevádzku, žalobca je zaradený v smenovej službe. Podľa článku 3 ods. 1 pokynu prezidenta HaZZ o vnútornej organizácii HaZZ na operatívno-technickom úseku č. 35/2012 bol stanovený začiatok výkonu služby žalobcu na úseku požiarnej ochrany od 07.00 hod do 07.00 hod nasledujúceho dňa. Keďže v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. vyplýva, že príslušníci zaradení na tomto úseku vykonávajú svoje služobné činnosti nerovnomerne a na výkon služby nadväzuje bezprostredne služobná pohotovosť, počas tejto pohotovosti sú príslušníci fyzicky prítomní v mieste výkonu štátnej služby, ale tento čas je určený na oddych a odpočinok. V prípade prerušenia pohotovosti (t. j. v prípade nutného zásahu) sa aplikuje § 91 ods. 1 a príslušníkom HaZZ vzniká nárok na nadčas. Z uvedeného vyplýva, že na účely požiarnej ochrany sa zabezpečuje 24-hodinová služba 7 dní v týždni počas celého roka a teda príslušníci HaZZ musia byť k dispozícii od 07.00 hod do 07.00 hod nasledujúceho dňa. Počas služobnej pohotovosti v mieste výkonu štátnej služby majú určený čas na oddych a odpočinok. Príslušníkovi patrí odmena za to, že v prípade potreby je k dispozícii. Z tohto charakteru času služobnej pohotovosti je zrejmé, že služobnú pohotovosť nemožno započítavať do odpracovaného služobného času. Žalovaný uviedol, že žalobca bol s plánmi služieb vždy riadne oboznámený a s ich plánovaním súhlasil.

Posúdenie referenčných období marec 2020, december 2020, január – jún 2021, júl – december 2021 je potrebné vnímať v kontexte spoločenskej reality vzhľadom na šírenie nebezpečnej ľudskej nákazy COVID-19. V dôsledku celosvetového rozširovania tohto ochorenia boli v podmienkach Slovenskej republiky prijaté rôzne opatrenia, rôzne druhy karantény, a v období odo dňa 16.03.2020 do dňa 13.06.2020, odo dňa 01.10.2020 do dňa 15.05.2021 a odo dňa 25.11.2021 bol vyhlásený núdzový stav. Z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-742/19 (bod 50 - 59) vyplýva, že za okolností osobitnej závažnosti alebo rozsahu, ktoré si vyžadujú prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, zdravia ako aj bezpečnosti spoločnosti možno nedodržať pravidlá uvedené v smernici, nakoľko v takýchto prípadoch je odôvodnené priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení smernice (bod 59). Celosvetová pandémia (teda okolnosť osobitnej závažnosti a (nie len celoštátneho) rozsahu) je práve takou okolnosťou, akú mal na mysli Súdny dvor Európskej únie, a ktorá odôvodňuje odklon od priznania práv podľa Smernice. Za dostatočné potvrdenie závažnosti situácie z celoštátneho hľadiska žalovaný považuje vyhlásenie a neskoršie rozšírenie núdzového stavu. Vzhľadom k týmto okolnostiam má žalovaný za to, že v prípade štátnej služby žalobcu v týchto referenčných obdobiach bolo v tejto veci možné od Smernice odchyliť. Z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-742/19 (bod 98) vyplýva, že článok 2 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Vzhľadom na uvedené má žalovaný za to, že žalobca, z hľadiska odmeny vyplatené v predmetnom období za vykonanú štátnu službu, nebol na svojich právach ukrátený. Žalobca v žalobe žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Vzhľadom na žalobcom uvedený spôsob výpočtu výšky náhrady škody má žalovaný za to, že žalobcom uplatňovaný nárok skôr predstavuje mzdový nárok. Tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je veľmi mäťuci a predstavuje skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody formou doplatku podľa ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. Podstatou Smernice je priznať práva v dôsledku prekročenia priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času, a teda nie za každú hodinu odslúženej pohotovosti. Žalobca neodvodzuje svoj nárok z porušenia Smernice, ale podľa jeho z nedostatočného ohodnotenia služobnej pohotovosti. Žalobca v tomto prípade nepreukázal, kedy a v akom rozsahu pracoval nad limit 48 hodinového týždenného pracovného času vyplývajúceho zo Smernice a taktiež žiadnym spôsobom žalobca nepreukázal, aká ujma žalobcovi v dôsledku toho mala vzniknúť. Na podporu svojich tvrdení žalovaný poukázal na obdobný spor, pri ktorom Okresný súd Zvolen v rozsudku č.k. 15C/16/2021-307 zo dňa 29.10.2021 konštatoval: „Posúdením žalobcom zvoleného spôsobu výpočtu výšky náhrady nemajetkovej ujmy a z vykonaného dokazovania listinnými dôkazmi (č.l. 11p.v. – 13) súd zistil, že žalobca pri výpočte výšky náhrady nemajetkovej ujmy nepostupoval korektne, nakoľko výšku náhrady nemajetkovej ujmy priamo odvíjal od celkového počtu odslúžených hodín pohotovosti v tom-ktorom mesiaci, na ktorý počet hodín súčasne potom naviazal požadovaný doplatok (20 % resp. 35 % za každú hodinu) a teda výšku náhrady neodvíjal od počtu (len) tých hodín pohotovosti, ktoré odslúžil nad limit 48 – hodinového priemerného týždenného pracovného času. Takýto spôsob výpočtu výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa súdu javí až ako špekulatívny a účelový, nakoľko nie každá hodina odslúženej pohotovosti je porušovaním čl. 6 Smernice 2003/88/ES a teda porušením jeho základných

práv - žalobcovi mohla ujma vzniknúť len v priamej príčinnej súvislosti s prekročením hranice 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času, zakotveného v čl. 6 Smernice 2003/88/ES, čo znamená, že (1.) v tom-ktorom mesiaci musel celkový počet žalobcom odslužených hodín (a) služieb a súčasne (b) pohotovosti (tak určenej ako aj nariadenej) kumulatívne presiahnuť počet 212,5714 hodín pri 31 dňoch v mesiaci, resp. 205,7143 hodín pri 30 dňoch v mesiaci, resp. 192 hodín pri 28 dňoch v mesiaci, resp. 198,8571 hodín pri 29 dňoch v mesiaci a (2.) ujma mohla žalobcovi vzniknúť len v rozsahu prekročenia (konkrétneho počtu hodín) predmetných maximálnych limitov odslužených hodín. Žalovaný poukázal aj na to, že pri vzniku služobného pomeru žalobcu tento akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka HaZZ v zmysle zákona č. 315/2001. S plánovaným rozvrhom služobného času je príslušník vždy oboznámený, čo potvrdzuje svojim podpisom. Rovnako bol žalobca oboznámený so všetkými internými predpismi a kolektívnymi zmluvami, ktoré upravujú rozsah výkonu služby. Žalobca aj v žalovanom období vedel o všetkých podmienkach výkonu služby a za toto obdobie ani raz nevzniesol pripomienky, nikdy nežiadal o ich vysvetlenie, ani sa nedomáhal svojich práv. Pokiaľ si žalobca nárok uplatňuje z titulu nemajetkovej ujmy, určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na zvážení súdu. Výška, ktorú žalobca požaduje je zjavne neprimeraná s porovnaním na výšku náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov a žalovaný v tomto smere poukázal na rozhodnutia vnútroštátnych okresných súdov. Žalobca ani do tohto momentu neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahraďovať odvolávaním sa na rozhodovacia činnosť iných súdov v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Žalobca k nemajetkovej ujme ako argument v žalobe uvádzal skutočnosť, ide však len o tvrdenie žalobcu, ktoré nie je žiadnym spôsobom riadne a konkrétne preukázané, a zároveň žalovaný nevidí žiadnu príčinnú súvislosť medzi predmetným tvrdením žalobcu a výkonom povolenia žalobcu. Pri nástupe do výkonu štátnej služby bol žalobca riadne oboznámený so svojím povolaním, a to najmä s podmienkami, náplňou práce a za akých podmienok bude vykonávať štátnu službu, vedel, čo znamená vykonávať funkciu príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/94/2020-515 zo dňa 30.06.2021).

2.4. Žalovaný napokon vzniesol aj námietku miestnej nepríslušnosti, keďže skutočnosťou, ktorá zakladá uplatnené právo, je podľa žalobcu nesprávna transpozícia smernice spadajúca do pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, je miestne príslušným súdom okresný súd, v obvode ktorého má ústredný orgán štátnej správy svoje sídlo, ktorým je Mestský súd Bratislava IV. Žalovaný navrhol vec postúpiť príslušnému súdu.

3. K odporu žalovaného sa žalobca vyjadril elektronickým podaním 08.06.2023 a zotrval na podanej žalobe. K námietkam žalovaného uviedol, že čo sa týka pôsobnosti smernice na hasičov jednoznačne a opakovane sa o tom vyjadril súdny dvor (rozsudok vo veciach C-397/01 až C-403/01, uznesenie C-52/2004). Súdny dvor dospel k jednoznačnému záveru, že jediným cieľom výnimky uvedenej v článku 2 ods. 2 Smernice, na ktorú žalovaný poukázal, bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných okolností, ktoré vzhľadom na ich povahu nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného služobného času zásahových a bezpečnostných zložiek. Napokon Súdny dvor aj v ťažiskovom rozsudku C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß úplne jednoznačne uviedol a záväzne judikoval, že z rozsahu úpravy Smernice 2003/88/ES nie sú vyňatí ani hasiči (teda úplne nepochybne ani hasiči - príslušníci HaZZ). Závery rozhodnutí súdneho dvora sú záväzné aj pre vnútroštátne súdy a argumentácia žalovaného, že sa smernica nevzťahuje na príslušníkov HaZZ je tak zjavne nesprávna a nedôvodná. Žalobca poukázal aj tú skutočnosť, že výklad ustanovení Smernice ohľadne negatívnej a pozitívnej výnimky, tak ako ho prezentuje žalovaný, je zjavne nesprávny a neobstojí. Ako vyplýva z článku 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS, táto sa neuplatňuje len tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb (akými sú napríklad služby v oblasti civilnej ochrany). Táto výnimka bola prijatá len za účelom zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť čas pre zásahové a záchranné tímy. Cieľom Smernice 89/391/

EHS je zameranie na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Rovnako aj zo znenia jej článku 2 ods. 1 vyplýva, že rozsah jej pôsobnosti je nutné chápať širšie. Naopak, výnimky z pôsobnosti tejto smernice uvedené v článku 2 ods. 2 v prvom pododseku, je potrebné vykladať zužujúco – tento článok nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení predmetnej smernice. výnimka uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku Smernice 89/391/EHS bola prijatá len za účelom zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Takto popísaná služba civilnej ochrany v užšom zmysle slova, na ktorú sa vzťahuje uvedené ustanovenie, sa úplne zjavne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a úloh hasiča. Príslušníci HaZZ jednoznačne nespádajú pod „civilnú ochranu“ a to bez ohľadu na to, že zriedkavo vykonávajú niektoré činnosti, ktoré pod civilnú ochranu patria, a to už len preto, že primárne plnia hasiči iné úlohy než tie, ktoré sú typické pre civilnú ochranu.

3.1. K pasívnej vecnej legitímácii žalovaného žalobca poukázal na podrobné zdôvodnenie v žalobe, na čom v celom rozsahu zotrval. Žalovaný síce v odpore proti platobnému rozkazu namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie v konaní, avšak svoje tvrdenia v tomto smere nepodporuje žiadnou podrobnejšou právnou argumentáciou a zároveň zjavne „prehliada“, že otázka pasívnej vecnej legitímácie členského štátu v prípade škody spôsobenej jednotlivcovi porušením únieového práva je založená na konštantnej judikatúre Súdneho dvora. Žalobca zdôraznil tú základnú skutočnosť, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vzniknutej porušením únieového práva, a to konkrétne práva na maximálny pracovný čas. K tomuto porušeniu únieového práva došlo v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj priamo štát. Námietky žalovaného ohľadne údajnej neexistencie jeho pasívnej vecnej legitímácie preto považujem za zjavne nesprávne a nedôvodné.

3.2. Rovnako čo sa týka vyjadrenia žalovaného k transpozícii článku 2 ods. 1 Smernice a článku 6 Smernice poukázal na podrobné vyjadrenie v žalobe, na ktorom v celom rozsahu zotrval a nesúhlasil so závermi žalovaného. Výpočet týždenného pracovného času, ktorý žalovaný uvádza a z ktorého má vyplývať, že priemerný týždenný pracovný čas hasiča predstavuje 47,84 hodín, je v absolútnom rozpore s realitou. Žalovaný totiž vo svojom „výpočte“ na jednej strane nezohľadňuje tie údaje resp. počet hodín, ktoré nevyhnutne každý hasič odpracuje, na strane druhej úplne opačným a nesprávnym spôsobom zohľadňuje a odpočítava tie sumy hodín, ktoré sa pri výpočte priemerného týždenného pracovného času priamo v zmysle Smernice zohľadňovať nemajú. Aj keď žalovaný opakovane dôvodí, že referenčné obdobie na posudzovanie priemerného týždenného pracovného času podľa Smernice má byť 4 mesačné a v prípade uplatnenia výnimky podľa článku 17 ods. 3 Smernice 6 mesačné, svojim výpočtom fakticky vytvára 3 ročné referenčné obdobie. Čo je však najpodstatnejšie, žalovaný uvádza prepočet z imaginárnych čísel a nie reálny prepočet, ktorý by zohľadňoval presný výkon služby u konkrétneho hasiča – žalobcu. Žalobca v žalobe uvádzal presné údaje o jeho výkone služby, počte odpracovaných hodín služobnej pohotovosti, celkovom odpracovanom služobnom čase a prepočet priemerného týždenného pracovného času za celé žalované obdobie, pričom tieto údaje vychádzajú z údajov vyplývajúcich z výplatných pásov a predložených mesačných výpisov z Plánu služieb z dochádzkového systému SAP. Žalovaný vo svojom výpočte v skutočnosti ďalej nezohľadňuje tú podstatnú skutočnosť, že Smernica v článku 6 písm. b) stanovuje, že „priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín“, pričom ZoHaZZ v § 91 ods. 3 stanovuje, že „v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín“. Každý hasič vždy počas kalendárneho roka vykonáva prácu nadčas v značnom rozsahu. Túto skutočnosť pritom žalovaný vo svojom výpočte absolútne nezohľadňuje, pričom už pri tom imaginárnom prepočte, ktorý žalovaný uvádza postačuje, aby mal príslušník 4 hodiny nadčasu za 6 mesačné obdobie (k čomu dochádza so 100% istotou) a priemerný týždenný pracovný čas pri jeho „výpočte“ prekročí 48 hodín. Ten istý záver platí aj o hodinách tzv. nariadenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby (§ 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ), ktorej rozsah zákon dokonca ani žiadnym spôsobom nelimituje, pričom žalobca za žalované obdobie odpracoval 232,05 hodín nariadenej služobnej pohotovosti. Takúto nariadenú služobnú pohotovosť každý hasič vykonáva úplne pravidelne, pričom ani takto odslužené hodiny nariadenej služobnej pohotovosti žalovaný vo svojom výpočte vôbec nezohľadňuje. Ak by sa malo vychádzať zo žalovaným deklarovaneho výpočtu, v ktorom bez

ďalšieho odpočítava od služobného času nároky na zákonom priznané dovolenky, dodatkové dovolenky a voľno za štátnu službu, potom by to nevyhnutne znamenalo len to, že žiaden z príslušníkov HaZZ by nikdy nečerpal tieto zákonné nároky, pretože tieto nároky na dovolenku a pod. by boli automaticky odpočítavané od služobného času, čo je v zjavnom rozpore nielen s účelom a cieľom predmetnej Smernice, ale aj v rozpore s § 97 ods. 1 ZoHaZZ, ktorý za čas vykonávania štátnej služby považuje aj čerpanie dovolenky, plateného služobného voľna, náhradného voľna za štátnu službu nadčas a vo sviatok, ale aj neprítomnosť príslušníka v štátnej službe z dôvodu dočasnej práceneschopnosti z dôvodu choroby alebo úrazu. Napriek tomu, že žalovaný sa vo svojom odpore proti platobnému rozkazu pomerne rozsiahlo zaoberá referenčnými obdobiami a nerovnomerne rozvrhnutým pracovným časom, vôbec nereaguje na tú podstatnú skutočnosť, že aj počas referenčného obdobia sú štáty povinné garantovať neprekročenie 48 hodinového týždenného pracovného času. Pri rozvrhnutí pracovného času, a to aj v prípade nerovnomerného rozvrhnutia pracovného času v stanovenom referenčnom období, žalovaný nemôže predpokladať a počítať s čerpaním dovolenky, či s pracovnou neschopnosťou príslušníka, ale tento pracovný čas rozvrhuje tak, aby boli jednotlivé zmeny a služobný čas príslušníka rozvrhnuté v súlade s podmienkami ustanovenými zákonom (pri dodržaní prestávok na odpočinok a dodržania časového odstupu medzi dvomi zmenami), čo znamená, že celkový plánovaný pracovný čas príslušníka v stanovenom období nemôže prekročiť v priemere 40 hodín v zmysle ZoHaZZ, resp. maximálne 48 hodín týždenne vrátane nadčasov podľa Smernice (ak by tieto predpisy mali byť dodržané). S poukazom na uvedené skutkové a právne dôvody považujem za nepochybné, že žalovaným uvádzaný „výpočet“ údajného priemerného týždenného pracovného času hasiča je absolútne nereálny a zavádzajúci. Všetky doterajšie súdne rozhodnutia (vrátane všetkých tých, na ktoré poukazuje sám žalovaný v odpore) sa zhodli na dôvodnosti týchto žalôb a neexistuje ani jediné právoplatné rozhodnutie súdov Slovenskej republiky, z ktorého by vyplýval záver, že Smernica bola do ZoHaZZ transponovaná správne a že u hasičov nedochádza k porušovaniu práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas. Najlepším dôkazom nesprávnosti argumentácie žalovaného sú teda všetky doterajšie právoplatné súdne rozhodnutia v obdobných sporoch hasičov, akým je aj spor v tejto veci.

3.3. K nároku na náhradu škody sa nestotožnil s námietkami žalovaného a zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenu za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hod týždenne ako to žalovaný prezentoval, a preto jeho argumentáciu považoval za nedôvodnú a neopodstatnenú. Žalovaný uviedol, že ak nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže v práci odpočívať alebo venovať sa inej činnosti. K tomu žalobca poukázal na ustálenú judikatúru Súdneho dvora, konkrétne na rozsudok C-151/02 zo dňa 09.09.2003 vo veci F., uznesenie C-241/99 zo dňa 03.07.2001 vo veci CIG, rozsudok C-303/98 zo dňa 03.10.2002 vo veci Simap, z ktorej judikatúry jednoznačne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. Je teda absolútne nepochybné, že aj služobná pohotovosť (či už ide o jej „aktívnu“ alebo „neaktívnu“ časť), je súčasťou pracovného (služobného) času. Žalobca ako hasič nielenže musí byť počas celej doby služobnej pohotovosti v budove hasičskej stanice a túto nemôže opustiť, ale zároveň musí byť vždy pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd počas celej služobnej pohotovosti, ktorá je vykonávaná v nočných hodinách (v súčasnosti od 22:00 do 06:00 hod), čo ju robí o to náročnejšou a vyčerpávajúcejšou. Je oblečený v služobnej rovnošate a musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite po vyhlásení poplachu vykonať výjazd, pričom možnosť „oddychovať“ je za takýchto okolností doslova iluzórna. Je podstatné to, že musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti, je oddelený od svojho vlastného sociálneho prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj čas a venovať sa vlastným potrebám je prakticky vylúčená. Práve tieto skutočnosti sú pritom právne relevantné z hľadiska posudzovania, či ide alebo nejde o pracovný čas. Pokiaľ žalovaný poukázal na právny názor Súdneho dvora C-46/93 zo dňa 05.03.1996 vo veci Brasserie du pecheur SA, v ktorom v bode 86. rozsudku uviedol, že „vnútroštátny súd by mal preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu“, tento svoj právny názor Súdny dvor zásadne korigoval a upresnil vo svojej neskoršej a stále aktuálnej judikatúre a to konkrétne v rozsudku vo veci Günter Fuß. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že nie je primerané požadovať od takého zamestnanca, akým je hasič, aby sa u svojho zamestnávateľa dovoľával dodržiavania únieho práva, ktoré mu vnútroštátny zákon odoprel, keďže by to bolo v rozpore so zásadou efektivity. Zároveň citované rozhodnutie jednoznačne potvrdzuje, že článok 6 písm. b) Smernice ani zďaleka nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa

o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením. Je teda zrejme, že nie je a nebolo možné od žalobcu spravodlivo a legitímne požadovať, aby sa na účely uplatnenia nároku na náhradu škody najprv voči svojmu zamestnávateľovi domáhal dodržiavania úniového práva a aby takýmto spôsobom odvracal vznik ujmy či obmedzoval jej rozsah. Bolo by v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Aj vzhľadom na postavenie žalobcu ako slabšej strany vo vzťahu ku jeho služobnému úradu, by navyše takáto aktivita bola zjavne kontraproduktívna a úplne nepochybne by nemala žiadny efekt, čomu napokon nasvedčuje aj aktuálna obrana žalovaného v tomto konaní. Postoj žalovaného a jeho argumentácia aj v tomto konaní však budí dojem, že žalovaný sa len snaží prenášať zodpovednosť za tento stav na samotných, ním poškodených žalobcov, pričom protiprávny stav naďalej vedome udržiava. Žalobca uviedol, že on aj jeho kolegovia opakovane a dlhoročne poukazujú na prekračovanie maximálneho pracovného času a túto skutočnosť pravidelne namietajú. Na tento problém už dlhodobo poukazuje aj odborová organizácia, na čo však nadriadení spravidla uviedli len niečo v zmysle „tak to stanovuje zákon a tak to bude“. Je zjavné, že k odstráneniu tohto protiprávneho stavu žalovaného doposiaľ nepohli ani desiatky právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré jednoznačne a bez výnimky potvrdili rozpor ZoHaZZ so Smernicou a porušovanie práv hasičov na neprekročovanie 48 hodinového týždenného pracovného času, a k náprave nedošlo napriek tomu, že tento protiprávny stav je už predmetom prešetrovania aj na pôde Európskej komisie, čoho výsledkom môže byť podania žaloby voči Slovenskej republike na Súdny dvor. Žalovaný taktiež poukazuje na to, že počas ním uvádzaných „referenčných období“ boli prijaté „rôzne opatrenia“ a bol vyhlásený núdzový stav súvisiaci so šírením nákazy COVID-19. V nadväznosti na to žalovaný poukazuje na rozsudok Súdneho dvora C-742/19 a z tohto sa snaží vyvodzovať právny záver, že Smernica vlastne nemusela byť voči mne ako hasičov v ním uvádzaných obdobiach dodržaná. Ak sa žalovaný v tomto smere opätovne snaží vytrhávať veci z kontextu a vyvodzovať z niektorých odsekov rozsudku Súdneho dvora vo veci C-742/19 záver, že vzhľadom na pandémiu ochorenia COVID-19 (ktorú v tomto rozhodnutí Súdny dvor ani len náznakom nezmieňuje) sa na hasiča predmetná Smernica nevzťahovala resp. že podľa žalovaného nebolo potrebné v ním uvádzaných obdobiach nutne dodržiavať článok 6 písm. b) Smernice o maximálnom pracovnom čase, tak táto argumentácia je očividne zavádzajúca. Súdny dvor síce u vojakov (nie hasičov) pripustil, že za určitých okolností osobitnej závažnosti „nemusia byť dočasne dodržané všetky pravidlá uvedené v smernici 2003/88“, avšak zároveň aj výslovne stanovil, ktoré konkrétne ustanovenia Smernice nemusia byť dodržané, medzi článkami uvedenými v rozsudku Súdneho dvora C-742/19 sa nenachádza článok 6 písm. b) Smernice, ktorý stanovuje maximálny 48-hodinový priemerný týždenný pracovný čas. Žalovaný sa snaží „prekrútiť“ podstatu sporu a v tomto smere účelovo naznačuje, že v konaní žalobca vlastne uplatňuje „mzdový nárok“ a to napriek tomu, že už v samotnej žalobe opakovane žalobca vysvetľuje, že sa o mzdový nárok nejedná, keďže žalobou uplatnený nárok na náhradu škody nezakladá na tvrdení, že je za výkon služobnej pohotovosti odmeňovaný inak (v nižšej sume), než za ostatný jeho služobný čas. K poukazovaniu žalovaného na interné predpisy či kolektívne zmluvy pre HaZZ, z ktorých sa žalovaný zrejme snaží vyvodzovať záver, že práva žalobcu porušované vlastne neboli, lebo s nimi bol „vždy riadne oboznámený“ žalobca uviedol, že žiadne ustanovenie kolektívnej zmluvy ani žiadny interný predpis ho nemohol a nemôže pozbaviť práva, ktoré mu priznáva článok 6 písm. b) Smernice. Žalovaný cituje časti odôvodnení viacerých súdnych rozhodnutí, pri ktorých v prvom rade ani nie je zjavné, čo vôbec bolo predmetom konkrétneho sporu a teda vzhľadom na aký skutkový a právny stav boli tieto právne závery súdov vyslovené. Na rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 8C/25/2017 poukazuje žalovaný v každom takomto súdnom spore (rovnako ako v poslednej dobe na vyššie uvedený rozsudok Okresného súdu Zvolen sp. zn. 15C/16/2021), avšak neuvádza, že ide o absolútne ojedinelý právny názor súdu v porovnaní s ostatnými doterajšími právoplatnými rozhodnutiami súdov v obdobných sporoch. Pokiaľ žalovaný poukazuje na to, že za výkon služobnej pohotovosti je žalobca „riadne odmeňovaný“, táto skutočnosť nemá absolútne žiadny vplyv na to, že rozvrhovaním pracovného času dochádza k sústavnému porušovaniu článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. V tomto spore ide z hmotnoprávneho hľadiska o špecifickú situáciu, základ žalovaného nároku tu spočíva v nároku na náhradu škody z porušenia úniového práva, pričom ustanovenia § 11 – 13 OZ o ochrane osobnosti sú tu použité „len“ analogicky z dôvodu, že náš právny poriadok nemá žiadny osobitný právny predpis či ustanovenie, ktoré by upravovalo nárok na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením práva Európskej únie, za ktorú škodu zodpovedá štát. Pokiaľ ide o posudzovanie výšky nároku na náhradu škody z porušenia úniového práva, súd je viazaný vnútroštátnym právnym predpisom len v tom, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky nemajetkovej ujmy s ujmov, ktorú poškodený v dôsledku porušenia úniového práva nesprávnou transpozíciou smernice utrpel. Výška škody (nemajetkovej ujmy),

vypočítaná pri absencii osobitnej právnej úpravy posudzovania jej výšky tak, ako to žalobca uplatnil vo svojej žalobe, je jednoznačne primeraná a spĺňa požiadavky judikatúry Súdneho dvora. Žalobca počas žalovaného obdobia odpracoval 1682,99 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času, po prepočte predstavuje nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 3,76 EUR (6.409,80 EUR : 1705,34 hodín) za každú hodinu porušovania jeho práv. Táto suma je približne rovnaká, než je priemer minimálnych hodinových miezd v Slovenskej republike pre prvý, t. j. najľahší stupeň náročnosti práce, ktorá za žalované obdobie rokov 2020 - 2023 predstavovala sumu vo výške 3,66 EUR. Z hľadiska primeranosti takto vyčíslenej škody je nevyhnutné, že ako hasič žalobca chodí do práce s vedomím, že musí byť pripravený nasadiť aj vlastný život, jeho práca je extrémne fyzicky a psychicky vyčerpávajúca, preto každá jedna hodina, ktorú môže tráviť mimo práce, je pre neho nesmierne dôležitá a to aj z hľadiska obnovy fyzických a psychických síl pre zachovanie možnosti vykonávania tejto náročnej práce do budúcnosti. Je síce pravdou, že niektoré súdy rozličným spôsobom posudzovali a priznávali žalobcom výšku nemajetkovej ujmy, avšak žalovaný samozrejme selektívne poukazuje len na tie súdne rozhodnutia, v ktorých súdy žalobcom priznali nižšiu sumu, aj keď z úplne iných dôvodov, než on sám naznačuje. Čo je však podstatné, aj vo viacerých rozhodnutiach, na ktoré sám žalovaný poukazuje, súdy akceptovali vyčíslenie nemajetkovej ujmy takmer identickým spôsobom, aký vo svojej žalobe uplatňuje žalobca a takto vyčíslenú nemajetkovú ujmu aj priznali, považujúc ju za „minimálne primeranú“ výšku odškodnenia. Otázka primeranosti výšky žalovaného nároku vyčísleného rovnakým spôsobom, ako v tomto prípade, už bola predmetom posudzovania aj Krajského súdu v Banskej Bystrici, kedy žalovaný podával odvolanie voči žalobám vyhovujúcim rozsudkom Okresného súdu Zvolen. Odvolací súd vo všetkých svojich doterajších rozhodnutiach potvrdil rozpor nášho vnútroštátneho predpisu – ZoHaZZ so Smernicou, ktorá nebola do zákona správne transponovaná. Zároveň sa doposiaľ všetky senáty odvolacieho súdu, ktoré rozhodovali o odvolaniach voči rozsudkom, v ktorých bolo rozhodnuté aj o výške nároku, stotožňovali aj so záverom o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá výška bola vyčíslovaná a súdmi aj priznaná rovnakým spôsobom, akým to učinil žalobca vo svojej žalobe.

3.4. Námietku miestnej nepríslušnosti považoval za nedôvodnú, pretože skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, bola v mieste výkonu služobnej činnosti žalobcu, čo je nepochybne v územnom obvode Okresného súdu Zvolen. Vzhľadom na uvedené zotrval na podanej žalobe. S otázkou miestnej príslušnosti súdu na konanie v sporoch ako je tento, sa už mnohokrát vysporiadal Krajský súd v Bratislave. Tento nadriadený súd v prípadoch, ak aj niektoré súdy prvej inštancie vyhovel žalovaným vznesenej námietke miestnej nepríslušnosti a vec postúpili na konanie Okresnému súdu Bratislava I (ktorý s postúpením nesúhlasil) opakovane rozhodol, že miestne príslušným je aj ten súd, v ktorom konkrétny hasič – žalobca vykonáva služobnú činnosť, pretože na tomto mieste sa stala skutočnosť ktorá zakladá uplatnený nárok na náhradu škody a preto si žalobca v súlade s § 19 ods. 1 písm. b) CSP môže zvoliť na podanie žaloby aj takto určený súd (tzv. miestna príslušnosť daná na výber). Krajský súd v Bratislave takto už dlhodobo a konštantne zotráva na svojom právnom názore o tom, že miestne príslušný v tomto type sporov je aj súd, v ktorého konkrétny hasič vykonáva služobnú činnosť, keďže práve tam sa stala skutočnosť zakladajúca jeho nárok na náhradu škody.

4. K vyjadreniu žalobcu žalovaný v písomnom stanovisku zotrval na svojej doterajšej argumentácii.

5. Súd vykonal dokazovanie na pojednávaní dňa 26.09.2023 výsluchom žalobcu, oboznámením listinných dokladov a zistil nasledujúci skutkový a právny stav veci:

6. Žalobca na pojednávaní 26.09.2023 uviedol, že sa jedná o dlhodobý problém, trávia strašne veľa času nad rámec toho čo je prípustné v robote, napr. aj v čase tohto pojednávania, kebyže nemá tento súd, tak ide na školenie, zajtra ráno nastupuje na 24-ku na pohotovosť a po tej 24-ke začína ďalšiu 24-ku v robote, lebo majú momentálne málo ľudí, dvaja sú PN, čiže ich musia suplovať. Nemajú si ani kedy brať voľno, čiže v podstate dosť veľa času je v robote. Majú strašne veľa školení, nemajú si kedy oddýchnuť, nemá poriadne čas na rodinu. Má malého syna, o ktorého sa musí starať manželka keď nie je prítomný doma. A už aj napr. doma to pociťuje, že aj tomu malému chýba, že už je tak viac na mamičku naviazaný a tiež nemá veľa času na záľuby čo mali. Chodili do posilňovne, bicyklovať, na výlety. Už aj on dosť pociťuje, že dosť toho času trávi nad rámec v robote, nikde sa mu to nezapočítava a v podstate keď príde domov zo služby, musí dospávať. Teraz napr. ani na to dospanie nebolo času, lebo malý ochorel, čiže keď s ním ostal doma, tak tam ani dosť času na ten oddych nebolo, v robote detto. Je na ohlasovní požiarov, momentálne čaká na to, aby mohol šoférovať auto s majákmi, čiže vždy keď je v robote, tak je

na ohlasovni a služba prebieha tak, že celý deň sa školím, robí výcviky, v prípade výjazdu samozrejme vykonáva výjazd. Na ohlasovni, tam sú samé počítače, vysielачky, nonstop treba byť psychicky, aj fyzicky pripravený, keď niekto zavolá aj prebrať hovor, vyslať techniku, ktorá má ísť, nepomyliť sa. Nedá sa hovoriť o nejakom oddychu, lebo nonstop sú pripravení. Nemôžu si len tak, oddýchnuť alebo niečo, lebo predsa každú chvíľu môže zazvoniť telefón, niečo sa stalo, musia vykonať výjazd, správne rozhodnutia robiť, čiže aj čo sa týka fyzicky, aj psychicky je to dosť náročné a potom ešte tráví čas s rodinou, je to dosť nad rámec. Dva mesiace spätne mal za mesiac okolo 300 hodín odrobených mesačne, čiže je to vysoko nad rámec. Pred podaním žaloby žalobca riešil aj prostredníctvom odborov nevyplácanie nadčasov. Nepodarilo sa mu to vyriešiť. Žalobcu tento stav obmedzoval tak, že nemá dostatok plnohodnotného času na rodinu, lebo prišiel domov unavený, vyčerpaný. Má malého syna 2,5 ročného, ten je ako na baterky, potrebuje veľa pozornosti, ten nenechá oddýchnuť. Manželka tiež chodí do roboty a nemajú ani nejakú možnosť, lebo napr. manželkini rodičia, oni sú rozvedení, jej ocino má dve roboty a mamina má postihnutého syna, čiže dosť pozornosti venuje jemu. On je cez týždeň v zariadení, cez víkend si ho berie, čiže tam ani na nejakú pomoc veľmi sa nemôžu obracať. Jeho rodičia tiež ešte pracujú, sú dosť vyťažení, čiže im nevedia veľmi pomôcť. Aj teraz napr. cez tento súd manželka je v robote, podarilo sa mu vybaviť otca, že odbehol z roboty, aby ho postrážil, lebo je chorý. Dosť ich to v tomto hľadisku obmedzuje, že jedna vec je tá rodina, druhá vec je ešte aj navštevovať ďalšiu rodinu. Všetkých starkovcov, chválabohu majú nažive, čiže, aby mohli aj po rodine chodiť, aktivity, aby mohli vykonávať čo chceli. Je dosť málo času a dosť veľa vecí čo by chceli stihnúť. Žalobca vyslovene zdravotné problémy nemá. Čo sa týka takých zvukov a svetiel, tak na to sú plachí, to sa týka všetkých kolegov, že keď sa napr. zapne svetlo alebo zaznie určitý tón telefónu, tak sú na to takí poplašení, ale tak blízko zdraviu, tak hlavne to, že nie je človek taký potom ostražitý a plný energie keď príde domov. Osobne sa má venovať synovi, dávať na neho pozor, už to je dosť vyčerpávajúce, takže okrem týchto vecí ho nič nenapadlo. Žalobca uviedol, že druhý deň z jeho odpočinku, čo by mal byť, by bol školenie, ďalší deň by bola pohotovosť a ďalší deň by bola služba a ako nedá sa povedať, že by to bolo dostačujúce ani zďaleka. Oddychovú miestnosť hasiči majú, ale to sa s oddychom nedá veľmi zlúčiť, lebo tam sú samé monitory, vysielачky, nonstop tam niečo škrieka, musia byť pripravení, robia školenia, majú na celý deň rozpísaný plán čo majú robiť, venujú sa technike, jeho napr. ako budúceho protiplynového technika kolega zauča v tejto oblasti a vždycky je tam dosť roboty na to, aby sa človek nenudil. Počas pohotovosti vykonávajú hasiči klasickú činnosť ako aj počas dňa, všetko, čo sa napr. nestihlo počas dňa robiť, študujú si, dorábajú veci, pripravujú techniku pre ďalšiu službu, takže tam nonstop je čo robiť.

7. Súd v rámci dokazovania oboznámil listiny: rozhodnutie KR HZZ z 28.11.2018, rozpis pracovnej pohotovosti s vyčíslením nároku žalobcu, výplatné pásky žalobcu za obdobie marec 2020 až február 2023, evidenciu dochádzky za žalované obdobie.

8. Súd v prvom rade sa zaoberal námietkou žalovaného miestnej nepríslušnosti tunajšieho súdu.

8.1. Podľa § 19 písm. b) CSP, popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody.

8.2. Podľa § 42 CSP, ak je námietka miestnej nepríslušnosti nedôvodná alebo ak nie je uplatnená včas, súd na ňu neprihliadne a spor prejedná a rozhodne. Neprihliadnutie na námietku súd odôvodní v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

8.3. Pokiaľ žalovaný namietal miestnu nepríslušnosť tunajšieho súdu, túto námietku súd vyhodnotil ako nedôvodnú a v zmysle § 42 CSP na ňu neprihliadol. Predmetom konania je nárok žalobcu na náhradu škody. Zo skutočností uvádzaných v žalobe je zjavné, že za skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody, žalobca označil zásah do jeho práv postupom žalovaného, v dôsledku čoho mu vznikla škoda a to v súvislosti v výkone povolania žalobcu. Miesto výkonu jeho stálej služobnej činnosti je mesto Detva, ktoré je v územnom obvode Okresného súdu Zvolen, kde vznikli a prejavili sa následky škody vo forme nemajetkovej ujmy. S poukazom na ust. 19 písm. b) CSP je tak miestna príslušnosť tunajšieho súdu daná. Súd sa takisto zaoberal aj otázkou jeho právomoci vo veci konať a rozhodnúť a dospel k záveru, že jeho právomoc je daná, keďže neexistuje žiadny iný orgán disponujúci kompetenciou na rozhodnutie o práve žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy voči štátu za porušenie práva EÚ.

9. Žalovaný namietal skutočnosť, že nárok žalobcu nie je daný, pretože sa na neho ako príslušníka HaZZ ním uvádzaná Smernica nevzťahuje.

9.1. Podľa Článku 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času(ďalej len „ Smernica“), bod.1. táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času. Bod.2. Táto smernica sa vzťahuje na:

a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a

b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

Bod 3. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

9.2. Podľa Článku 2 Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci bod 1. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.). Bod 2. Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.

V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.

9.3. Žalovaný namietal, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na služobný pomer žalobcu ako príslušníka HaZZ a to s poukazom na to, že príslušníci HaZZ sa podieľajú (aj) na plnení úloh civilnej ochrany. Smernica 2003/88/ES (odkazom na Smernicu 89/391/EHS) definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia a činnosti – verejné i súkromné. Ako vyplýva z bodu. 2 prvého pododseku článku 2, predmetná smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. V prejednávanom spore sa na činnosť vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru táto výnimka nevzťahuje. Je potrebné poukázať na cieľ súvisiacej Smernice 89/391/EHS, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti, ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Aj zo znenia čl. 2 ods.1 tejto smernice vyplýva, že rozsah pôsobnosti je nutné chápať širšie. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Čl. 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako takej, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ust. tejto smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, napríklad v prípade katastrofy, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Aj keď služba žalobcu okrem plnenia úloh pri zdolávaní požiarov zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, najmä pri poskytovaní priameho výkonu záchranných činností, pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach, a teda musí čeliť udalostiam, ktoré prirodzene nemožno predvídať, tak za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času jej personálu v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Táto služba sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, takže sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedenej v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku smernice - naopak sa na ňu použije táto smernica. Tento záver potvrdzuje aj skutočnosť, že hoci zákonodarca spoločenstva vychádzal zo zásady použiteľnosti Smernice 2003/88/ES na takéto činnosti, súčasne dal možnosť členským štátom odchyliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení Smernice (čl. 17), avšak podľa článku 17 ods.3 písm. b/, (iii) Smernice 2003/89/ES sa uvádza, že v súlade s ods. 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od čl. 2 alebo čl. 6 Smernica nepripúšťa. Zo záverov uznesenia Súdneho dvora C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že článok 2 smernice Rady 89/391/EHS, ako aj článok 1 ods.3 smernice Rady 2003/88/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby ako je verejná služba, o ktorú ide vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 smernice v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ako je napríklad katastrofa. Žalovaný namietal, že počas žalobcom uvedeného obdobia bol opakovane vyhlásený núdzový stav pre celosvetovú pandémiu choroby Covid-19, čo je obdobie, kedy bolo možné nedodržiavať pravidlá dotknutej Smernice,

nakoľko v takýchto prípadoch je odôvodnené priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení smernice. Z obsahu žaloby nevyplývalo, že by sa žalobca domáhal náhrady škody za prekračovanie maximálne určeného týždenného pracovného času z dôvodu väčšieho rozsahu určenej/nariadenej pohotovosti z titulu potreby zásahov súvisiacich s pandémiou Covid-19. Zo žaloby jednoznačne vyplýva, že žalobca namieta rozporný postup, kedy sa jeho neaktívna časť služobnej pohotovosti nikdy nezaratúva do jeho služobného času, čo spôsobuje, že reálne dochádza k prekračovaniu maximálne určeného týždenného pracovného času bez ohľadu na to, či je katastrofická situácia alebo nie. Žalovaný neuviedol žiadne skutkové tvrdenie a ani nepredložil dôkaz o tom, že počas ním uvádzaného núdzového stavu došlo k prekročeniu maximálne určeného týždenného pracovného času práve z tohto dôvodu, preto súd považuje túto jeho námietku za nedôvodnú a nepreukázanú. V tomto prípade sa tak predmetná smernica musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Aj samotný ZoHaZZ v prílohe č. 4/ bod 6. preberá Smernicu. Je tak potrebné prijať záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

10. Žalovaný vo svojej argumentácii namietal, že žalobcovi z uplatneného titulu nemohla vzniknúť škoda, pretože za vykonanú štátnu službu, ako aj služobnú pohotovosť bol odmenený v zmysle platných právnych predpisov. Ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určuje pohotovosť nad smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré uvádza v žalobe. Žalobcom uplatnený nárok predstavuje mzdný nárok, ktorý si musí uplatňovať voči svojmu zamestnávateľovi, žalovaný vzniesol námietku svojej pasívnej legítimácie.

10.1. Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy SR, sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

10.2. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2. Podľa ods. 5, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

10.3. Podľa Čl.3 ods. 1 CSP, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

10.4. V zmysle článku 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR, článku 144 Ústavy SR a tiež článku 3 CSP, je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, je tiež viazaný judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Komunitárne právo je bez ďalšieho nadriadené právu členských štátov a nesmie byť medzi nimi rozpor. Prípadný rozpor medzi komunitárnym a vnútroštátnym právom by mal byť riešený v prospech komunitárneho práva. Pri výkone súdnej moci treba prihliadať na interpretáciu prameňov práva Európskej únie tak, ako je podávaná súdnym dvorom. Vzťah Únievého a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Judikatúra Súdneho dvora EÚ vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda, vyjadrená v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo zmluvy, alebo z činnosti

spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry ESD vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. V tejto súvislosti súd konštatuje, že právne akty Európskej Únie sú uvedené v článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Medzi tieto akty patria nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Smernice sú osobitosťou práva Európskej Únie, nakoľko sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia daného výsledku sa ponecháva na členské štáty - smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Štátnym orgánom však je ponechaná voľba formy a prostriedkov. Vnútroštátni zákonodarcovia musia do vnútroštátneho práva prijať transponujúci právny akt (vnútroštátne vykonávacie opatrenie), ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôbia cieľom stanoveným v smernici. Prijatím novej smernice vzniknú dotknutým členským štátom dve povinnosti (1.) implementovať smernicu včas, t. j. v lehote určenej priamo v smernici, resp. do 20 dní odo dňa jej zverejnenia v Úradnom vestníku a (2.) implementovať smernicu správne. Smernice v zásade nemajú priamy účinok, avšak Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak tento ešte neprijal transponujúci právny akt t.j. v prípadoch, keď smernica nebola transponovaná do vnútroštátneho práva alebo bola transponovaná nesprávne, ustanovenia smernice sú imperatívne a dostatočne jasné a presné a ustanoveniami smernice sa priznávajú práva jednotlivcom. Doktrína priamej účinnosti smerníc je teda produktom Súdneho dvora EÚ - vznikla z viacerých rozhodnutí Súdneho dvora EÚ (napr. Rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Van Duyn; vo veci C 152/84 Marshall v. Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority; vo veci C 8/81 G.; vo veci C 148/78, C. H. v. I. J.) a bola vytvorená s cieľom vyriešiť situáciu, keď členský štát neimplementoval smernicu v určenej lehote resp. určeným spôsobom a zároveň sú splnené štyri podmienky na priznanie priamej účinnosti, a to (a) jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v smernici, (b) nepodmienený záväzok, (c) uplynutie lehoty na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku a (d) nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi (naopak, priznáva mu nejaké právo). Pri splnení týchto požiadaviek sa môžu jednotlivci odvolať na ustanovenia smernice pred orgánom verejnej moci. Súdny dvor EÚ judikoval, že znením smerníc nie sú viazané len vnútroštátne súdy, ale aj ostatné orgány verejnej moci, ako aj iné verejné orgány. Cieľ smerníc je záväzný pre všetky orgány, ktoré sú na základe rozhodnutia štátu zodpovedné za poskytovanie verejných služieb a ktoré majú na tento účel určité osobitné právomoci, ktoré sú nad rámec pravidiel medzi jednotlivcami. Podľa judikatúry Súdneho dvora (vec K., spoločné veci C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržia právne predpisy Únie. Súdny dvor znovu zopakoval, že aj keď komunitárne právo nemá výslovné ustanovenie o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi porušením komunitárneho práva, tento princíp je vlastný komunitárnemu právu. K tomuto záveru dospel interpretáciou Zmluvy o založení ES, odvolávajúc sa na základné princípy komunitárneho právneho systému a všeobecné princípy spoločné pre právne systémy členských štátov. Navyše dodal, že zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva je objektívna, bez ohľadu na zavinenie. Priama použiteľnosť ustanovení komunitárneho práva nevyklučuje právo jednotlivca na odškodnenie v prípade ich porušenia. Práve naopak, právo jednotlivca na odškodnenie je nevyhnutnou súčasťou priameho účinku ustanovení komunitárneho práva, ktorých porušenie je príčinou spôsobenej škody. Súdny dvor tiež dal jednoznačnú odpoveď, že povinnosť štátu vzniká bez ohľadu na to, ktorá zložka jeho moci spôsobila porušenie komunitárneho práva, t.j. aj v prípade, ak porušenie komunitárneho práva svojou činnosťou alebo nečinnosťou spôsobil vnútroštátny zákonodarcia. V tejto otázke sa Súdny dvor inšpiroval úpravou zodpovednosti štátu v medzinárodnoprávných vzťahoch. Pokiaľ ide o netransponovanú smernicu alebo nedostatočne transponovanú smernicu, takéto odvolanie (na ustanovenie smernice) je možné, ak: (I.) cieľom smernice je priznať práva jednotlivcom, (II.) obsah práv je možné určiť na základe ustanovení smernice a (III.) existuje kauzálne prepojenie medzi nesplnením povinnosti transponovať smernicu a škodou spôsobenou poškodenej strane. Je ďalej potrebné uviesť, že Súdny dvor EÚ judikoval, že článok 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, nakoľko priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie (ktoré sú mu pripísateľné) súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu škody

spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát, t.z. že právo Únie nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. V danom prípade ide o objektívnu a absolútnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušením práva Únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Žalobca opakovane zdôraznil, že si žalobou neuplatňuje mzdové nároky, nepoprel, že za služobnú pohotovosť nebol nijako odmenený. Žalobca v žalobe namietal, že v zmysle vnútroštátnej právnej úpravy sa ním vykonávaná služobná pohotovosť nezapočítava do celkového služobného času, hoci ju reálne vykonáva, na základe čoho dochádza k porušeniu dotknutej smernice o určení maximálneho týždenného pracovného času a teda náhrady škody titulom nesprávneho prevzatia smernice do vnútroštátnej právnej úpravy. Aj s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že žalovaný je v spore pasívne vecne legitímovaný - pasívne vecne legitímovaným subjektom v danom spore je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy), ktorého príslušníkom je a bol žalobca aj v rozhodnej dobe, pričom MV SR je súčasne garantom právnej úpravy vymedzenej ZoHaZZ, súčasne predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku.

11. Žalovaný v konaní namietal tvrdenie žalobcu, že dotknutá Smernica nebola do právneho poriadku SR transformovaná správne, tvrdil, že úprava v ZoHaZZ neodporuje dotknutej Smernici.

11.1. Podľa Článku 2 Smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície:

1. "pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou;
2. "čas odpočinku" je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

11.2. Podľa Článku 6 Smernice, členské štáty prijímú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov:

- a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správными opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi;
- b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

11.3. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „ZoHaZZ“), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa ods.2, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

11.4. Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. ZoHaZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Podľa ods. 2, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

11.5. Podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Podľa ods. 2, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času

- a) v mieste vykonávania štátnej služby,
- b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste,
- c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.

Podľa ods. 4, pri nariadenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby alebo na inom určenom mieste musí byť vymedzený priestor na odpočinok.

11.6. Podľa § 93 ods. 1 ZoHaZZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. Podľa ods. 2, štátna služba nadčas sa môže písomne nariadiť v naliehavom

záujme štátnej služby, a to aj na dni služobného pokoja; ak ju nie je možné vopred písomne nariadiť, nariadi sa ústne a po jej skončení sa bezodkladne o tom urobí písomný záznam. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami sa nesmie pritom skrátiť na menej ako osem hodín. Podľa ods. 3, v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

11.7. Podľa § 103 ods. 1 ZoHaZZ, príslušníkovi za podmienok ustanovených týmto zákonom patrí služobný príjem, ktorý tvoria tieto zložky: a) tarifný plat, b) príplatok za riadenie, c) príplatok za zastupovanie, d) osobný príplatok, e) hodnostný príplatok, f) plat za štátnu službu nadčas, g) príplatok za zmenu, h) príplatok za štátnu službu v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí a na miestach s ohrozením života a zdravia, i) odmena, j) doplatok k služobnému platu podľa § 209e. Podľa ods.2, služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a) až e) a g). Podľa ods.5, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

11.8. Podľa § 116 ods. 1 ZoHaZZ, ak príslušník vykonáva štátnu službu nadčas, patrí mu za každú hodinu takejto služby príslušná časť služobného platu priznaného v čase štátnej služby nadčas zvýšená o 30%, a ak ide o deň nepretržitého odpočinku v týždni, zvýšená o 60%. Podľa ods.2, príplatok za vykonávanie štátnej služby nadčas podľa odseku 1 nepatrí, ak sa príslušník s nadriadeným dohodli na poskytnutí náhradného voľna. Náhradné voľno je nadriadený povinný poskytnúť najneskôr do 60 dní od skončenia tejto služby.

11.9. Podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Podľa ods. 2 písm. a/, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 50% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Podľa ods.3, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

11.10. Podľa § 130 ZoHaZZ, príslušnou časťou služobného platu na účely tohto zákona pri 40-hodinovom týždennom služobnom čase je 1/175 služobného platu. Pri inom týždennom služobnom čase sa príslušná časť služobného platu úmerne upraví.

11.11. Podľa § 135e ods. 1 ZoHaZZ, výkonom štátnej služby sa rozumie výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. Podľa ods.2, výkonom štátnej služby je aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad na podnet odborovej organizácie alebo záujmového združenia príslušníkov, prípadne aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad z vlastnej iniciatívy, ak na ňu príslušník nepotrebuje osobitné oprávnenie alebo ak ju nevykonáva proti výslovnému zákazu nadriadeného. Podľa ods. 3, v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby sú úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Nepatrí sem stravovanie, ošetrovanie, prípadne vyšetrenie v zdravotníckom zariadení s výnimkou lekárskeho vyšetrenia konaného na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného alebo ošetrovanie pri prvej pomoci a cesta na ne a späť.

11.12. Podľa § 12 ods. 6 ZoHaZZ, na právne vzťahy príslušníkov pri vykonávaní štátnej služby sa vzťahuje Zákonník práce, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon.

11.13. Podľa § 193 ZoHaZZ, na služobný pomer príslušníkov sa použijú primerane ustanovenia § 39, § 64 ods. 1 písm. a) a c), § 85 a 86, § 88 až 90, § 95, § 98 a 99, § 105, § 109 až 117, § 129 až 132, § 136 až 138, § 141 ods. 2 až 5, § 142 a 143, § 145 až 151, § 152 ods. 1, 2, ods. 4 tretej vety, ods. 5 a 7, § 152a, § 152b, § 157 ods. 1 a 2, § 166 ods. 3, § 177 a 178, § 222, § 230, § 231 ods. 4 a 232 až 240 Zákonníka práce.

11.14. Podľa § 85 ods. 9 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce (ďalej len ako „Zákonník práce“), priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín.

11.15. Podľa § 96 ods. 2 Zákonníka práce, čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas.

11.16. Podľa čl. 36 ods.1 písm. c), d) a e) zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy SR (ďalej len ako „Ústava SR“), zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä

- ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci (písm. c),
- najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času (písm. d),
- primeraný odpočinok po práci (písm. e).

11.17. Žalovaný teda argumentoval tým, že sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do ZoHaZZ správne. Tvrdil, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. K článku 2 ods. 1 Smernice žalovaný uviedol, že podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas aj v služobnej pohotovosti, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol poskytnúť primerané služby. Pracovný čas v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa (rozsudok vo veci C-303/98).

V jednej časti svojho písomného vyjadrenia žalovaný uvádza: Okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona a štátna služba nadčas podľa § 92 zákona. Ustanovenia § 86 a 92 ods. 1 nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, avšak vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou a nariadenou služobnou pohotovosťou. Pri nariadenej služobnej pohotovosti ide o služobnú pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napr. aj vo výške peňažnej náhrady za čas takejto služobnej pohotovosti. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. V ďalšej časti písomného vyjadrenia žalovaný tvrdí: pokiaľ aj vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálne priemerný týždenný služobný čas konkrétnym počtom hodín tak ako je tomu v smernici, zákon č. 315/2001 Z. z. a kolektívna zmluva dostatočne určujú počty hodín služobného času hasičov, vrátane rozsahu hodín služby nadčas za príslušný kalendárny rok. Zákon č. 315/2001 Z. z. upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hod týždenne v zmysle § 85 a podľa § 91 ods. 3 zákona možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hod týždenne. V zmysle § 86 ods. 1 zákona môže byť služobný čas hasičov rozvrhnutý aj nerovnomerne, pričom dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch nemôže byť vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávanej štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti je najviac 24 hod v služobnom dni. V zmysle platnej kolektívnej zmluvy hasiči vykonávajú štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom, majú výkon štátnej služby v rámci 12-hodinového riadneho služobného času, alebo služobný čas je rozvrhnutý na 17/18 hod vykonávania štátnej služby a čas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcu v trvaní 7/6 hod v jednej 24-hodinovej smene. Referenčné obdobie je rozvrhnuté na obdobie 6 mesiacov, uvedené referenčné obdobie tak neodporuje tomu, aby bolo dodržané zákonné ustanovenie 40 hod priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy transponovali článok 6 Smernice správne.

Na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava ZoHaZZ má byť v súlade s právom Únie, nakoľko podľa prílohy č. 4. bod 6. ZoHaZZ do jeho znenia bola Smernica 2003/88/ES prebratá. Aj podľa § 193 ZoHaZZ sa na služobný pomer príslušníkov použijú primerane o.i. aj ustanovenia § 85 Zákonníka práce (podľa § 85 ods. 9 Zákonníka práce priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín). Zákonník práce však explicitne v ust. § 96 ods. 2 uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Ust.

§ 96 ZP však na pomery ZoHaZZ nie je použiteľný. Oproti tomu, z vyššie citovaných ustanovení HaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná na súčasť ich služobného času Z výpovede žalobcu ako aj zo stanoviska žalovaného jednoznačne vyplýva, že čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava. A práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. ZoHaZZ totiž v zmysle jeho § 12 ods. 6 umožňuje aplikovať Zákonník práce na právne vzťahy príslušníkov zboru pri vykonávaní štátnej služby, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon (ZoHaZZ), pričom v § 193 ZoHaZZ (ktorý uvádza, ktoré ustanovenia Zákonníka práce sa na právne vzťahy hasičov vzťahujú) nie je odkaz na spomínané ust. § 96 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaný pritom argumentuje, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. Poukázal pri tom aj na rozhodnutie Súdneho dvora, súd však uvádza, že žalovaným citované rozhodnutie sa týkalo tzv. domácej pohotovosti, o ktorú sa v tu prejednávanej veci nejedná. ZoHaZZ definuje služobný čas ako čas, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Zákon zároveň obsahuje legálnu definíciu pojmu výkon štátnej služby ako výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. Zároveň definuje úkony v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby ako úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení (následne sú negatívne definované úkony, ktoré tam nepatria). Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak z ust. § 86 ZoHaZZ pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Uvedené rozlíšenie je celkom zjavné z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti (§ 103 ods. 1 ZoHaZZ), keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Rovnako z ust. § 122 ods. 3 ZoHaZZ vyplýva rozlíšenie, ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby (tzv. výjazd), až takéto vykonávanie je štátnou službou (štátnou službou nadčas). Podľa čl. 2 ods. 1 a ods. 2 Smernice 2003/88/ES, pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti. Čas odpočinku je potom akýkoľvek pracovný čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Čl. 2 ods.1 Smernice vymedzuje pracovný čas ako „ akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti “. Súdny dvor zdôraznil vo svojej judikatúre, že rozlišovanie je binárne, buď je určitý čas pracovným časom, alebo pracovným časom nie je. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, vrátane pojmov – pracovný čas a čas odpočinku. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v Smernici. Uvedené potvrdzuje účel Smernice, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva. V zmysle rozsudku Súdneho dvora z 03.10.2000 vo veci Simap (C-303/98) a podobne z rozsudku Súdneho dvora z 09.09.2003, H.(C-151/02) vyplýva jednoznačne, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pojmu pracovný čas v zmysle smernice. Súdny dvor prezentoval názor, že otázka, ktorá súvisí s pojmom pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES, neopončuje priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti a prijal uznesenie vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby (okrem výnimočných okolností ako v prípade katastrofy) patria do rozsahu pôsobnosti Smernice, takže čl. 6 písm. b/ predmetnej smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu 48 hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb. Čl. 6 písm. b/ smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas v súvislosti, s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť pokiaľ ide o také činnosti ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Súdny dvor pritom viackrát rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b/ smernice tak, že uplatnenie

tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku, alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Na základe vyššie uvedeného je potom potrebné vyvodiť záver, že vnútroštátna právna úprava (ZoHaZZ) umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi - príslušníkovi HaZZ služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b/ predmetnej smernice. Je potrebné zdôrazniť, že povinnosť členských štátov vyplývajúca zo Smernice 2003/88/ES, ktorou je dosiahnuť výsledok stanovený Smernicou 2003/88/ES, ako aj povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov. Slovenská republika ako členský štát Európskej únie v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov - konkrétne v danom prípade príslušníkov HaZZ - neprijala doposiaľ opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníkov HaZZ definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa čl. 2 Smernice 2003/88/ES a nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená v čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Argumentácia žalovaného v tom smere, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdely a aktívny a že má k dispozícii miesto na oddych (odpočinok), a teda že žalobca v prípade, ak nie je nariadený služobný zásah, môže odpočívať, alebo sa venovať inej činnosti je v tejto súvislosti bez právneho významu – podľa judikatúry Súdneho dvora sa za súčasť pracovného času považuje všetok čas, ktorý žalobca trávi v mieste výkonu práce a je k dispozícii svojmu zamestnávateľovi - v danom prípade žalobca počas pohotovosti musí byť v budove hasičskej stanice a túto nemôže opustiť a musí byť ustrojený a pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Týmto zamestnanec plní pokyny zamestnávateľa. Skutočnosť, že zamestnávateľom počas tejto doby nie sú určené žiadne iné činnosti nemôže byť na ťarchu zamestnanca. Žalovaný v rámci obrany poukázal na to, že vnútroštátna právna úprava zabezpečuje, aby nedochádzalo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času zákonným obmedzením dĺžky služobného času, ako aj nadčasov. Problémom však zostáva, že pokiaľ služobná pohotovosť nie je započítaná ako služobný čas, evidenčne zrejme nedochádza k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času. Žalovaný uviedol príkladom výpočet priemerného týždenného pracovného času 47,84 hod., pri zohľadnení referenčného obdobia 6 mesiacov a počtu hodín služieb, dovolenky, dodatkovkej dovolenky, voľna za prácu vo sviatok za obdobie 3 rokov. Žalobca však uviedol výpočet pri zohľadnení skutočného počtu hodín služobnej pohotovosti, kedy evidentne opakovane dochádza k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času. V súvislosti s týmito závermi sa žiada dodať, že proti žalovanému sú dlhšiu dobu vedené obdobné spory, v rámci ktorých žalovaný používa obdobnú obranu a žalovaný nepredložil žiadne právoplatné rozhodnutie, v ktorom by bolo súdmi SR konštatované správne prevzatie Smernice do právneho poriadku SR v dotknutom zákone o HaZZ.

12. Súd sa ďalej zaoberal otázkou, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Súdny dvor opakovane judikoval, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené 3 podmienky: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Je úlohou vnútroštátneho sudcu, ktorý rozhoduje o odškodnení, aby posúdil, či sú tieto podmienky splnené.

12.1. Podľa čl. 36 ods.1 písm. c), d) a e) zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy SR (ďalej len ako „Ústava SR“), zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä

- ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci (písm. c),
- najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času (písm. d),
- primeraný odpočinok po práci (písm. e).

12.2. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Obč. Z.“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

12.3. Podľa § 13 ods. 1 Obč. Z., fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa ods. 2, pokiaľ by sa nezдалo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej

osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa ods. 3, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

12.4. Podľa § 853 ods. 1 Obč. Z., občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

12.5. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd konštatuje, že v prejednávanej veci je splnená, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Súčasne podľa judikatúry Súdneho dvora ide o dostatočne závažné porušenie práva únie - v každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti (uvádzaná vyššie).

12.6. Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), táto úzko súvisí s posúdením nároku, ktorý si žalobca z titulu porušenia unijného práva uplatnil. Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu musí byť adekvátna spôsobenej škode. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritériá na určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku, pričom však tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva, a rovnako tieto kritériá nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprimerane sťažia. V neposlednom rade náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Je potom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna, alebo vo forme finančného odškodnenia a aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. V posudzovanej veci dospel súd k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním Smernice mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 Obč. Z.) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť o.i. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pritom právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času. Na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní ev. nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (marec 2020 - február 2023). Súd vzhľadom na uvedené potom konštatuje, že žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa

satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladom a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru skraca čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva.

12.7. Na základe skutočností vyššie uvedených dospel súd k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vznikutej ujmy.

12.8. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobca mal povinnosť upozorniť nadriadeného na porušovanie jeho práv a na to, že mu vzniká ujma a že mal povinnosť žiadať, aby mu zo strany žalovaného nebola určovaná pohotovosť z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza a teda že žalobca neprejavil primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu, alebo obmedziť jej rozsah a že včas nevyužil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu, súd poukazuje na judikatúru Súdného dvora, najmä na už spomínaný rozsudok vo veci *Günter Fu?*, v zmysle záverov ktorého by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by im to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Vzhľadom na slabšie postavenie zamestnanca by mohol byť pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. V prípade porušenia ustanovenia práva Únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa vo verejnom sektore vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požadovali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva Únie na účely získania náhrady škody vznikutej v dôsledku tohto porušenia, by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášané na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržiavania. Vyžadovanie takejto podmienky by znamenalo spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku EÚ a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Smernica 2003/88/ES nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek

upravených ustanoveniami smernice. Nemožno preto považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla ujma z dôvodu, že jeho zamestnávateľ porušil práva priznané Smernicou 2003/88/ES, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto ujmy najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k tomuto zamestnávateľovi. Z rovnakých dôvodov je potom bez právneho významu argumentácia žalovaného v tom smere, ak poukazuje na ustanovenia kolektívnych zmlúv či pokynov Prezidenta HaZZ. Súd tiež konštatuje, že z výpovede žalobcu vyplýva, že spoločne s kolegami upozorňovali ich nadriadeného na problém nedodržiavania maximálneho pracovného času, ktorý ich však vždy odkázal na zákonné znenie (pozn. súdu- súdu je známe z jeho činnosti, že obdobne tak vypovedajú aj ostatní hasiči, ktorí sa na tunajšom súde taktiež domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy). Nie je tak možné ani prijať argumentáciu žalovaného, že žalobca nevyňaložil žiadnu snahu o odstránenie škodlivých následkov.

13. Žalovaný ďalej namietal, že výška uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy je neprimeraná.

13.1 Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii normy Európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. Slovenská právna úprava odlišuje medzi právom na ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. Obč. z.) a právom na náhradu škody (§ 415 a nasl. Obč. z.), nakoľko je medzi nimi pojmová i obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej, ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať a nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. apríla 2011, sp. zn. 4Cdo 168/2009). V zmysle nálezu Ústavného súdu III. Ús 288/2017 z 05.12.2017, pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“ Ústavný súd skonštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamena priestor na svojvôľu, či arbitrárnosť. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná. Jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť navrhovateľ, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch. Podľa Uznesenia Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2008, sp.zn. 5 Cdo 126/2007, súd pri úvahách o tom, či je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliada aj na iné kritéria, ako sú kritéria uvedené v § 13 ods. 2 Obč. Z. Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon ponecháva na voľnej úvahe súdu – ten však musí hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určiť konkrétne pravidlá hodnotenia je takmer nemožné vzhľadom na rozdielnosť toho - ktorého konkrétneho prípadu a vzhľadom na povahu osobnostného práva, ochrany ktorého sa fyzická osoba domáha. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života fyzickej osoby a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie a na druhej strane nemôže mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný (Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 25. septembra 2013, sp. zn. 25 Co 18/2013). Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je zo zákona na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Nevyhnutné je zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochrane osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčíslieť. Nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani odškodniť nedá a je možné za ňu poskytnúť len satisfakciu (Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 2. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 330/2012).

13.2. Vznik zodpovednosti členského štátu za porušenie komunitárneho práva sa teda posudzuje podľa pravidiel, ktoré ustanovil Súdny dvor. Spôsob a rozsah odškodnenia však už závisia od vnútroštátnej právnej úpravy členského štátu. Vnútroštátna úprava však musí rešpektovať požiadavku, že kritériá na určenie rozsahu odškodnenia nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť odškodnenia alebo dosiahnutie odškodnenia neprimerane sťažia. Rovnako poskytnutá náhrada škody musí byť

adekvátne spôsobenej škode. V slovenskom právnom poriadku je právnym základom zodpovednosti štátu za škodu čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý ustanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, pričom podmienky a podrobnosti majú byť upravené v zákone. Slovenská republika prijala zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci účinný od 1. júla 2004. Posudzovanie zodpovednosti štátu za porušenie komunitárneho práva v zmysle tejto úpravy je však vylúčené vzhľadom na úpravu rozsahu použiteľnosti zákona (§ 3), explicitne zákon uvádza (§ 9 ods. 1), že sa z právnej úpravy vylučuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky („do pôsobnosti Národnej rady Slovenskej republiky patrí najmä: a) uznávať sa na ústave, ústavných a ostatných zákonoch a kontrolovať, ako sa dodržiavajú“). Pokiaľ si teda žalobca uplatňuje svoj nárok za použitia analógie § 13 v spojení s § 11 OZ, súd aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správny, zohľadniac pri určení výšky náhrady kritériá stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry. Žalobca svojou výpoveďou v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ, prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Naopak, o to viac času trávi v práci, pričom sa jedná o fyzicky aj psychicky náročné zamestnanie, čo má dopad na jeho zdravotný aj psychický stav. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hod týždenne tak, ako sa to snažil prezentovať žalovaný (zjavne nesprávne). Pokiaľ žalovaný poukázal na iné rozhodnutie tunajšieho súd, kde bol vykonaná prepočet hodín, ktoré presahovali maximálne určený týždenný pracovný čas a len za takéto bola priznaná náhrada súd konštatuje, že sa jedná o ojedinelé rozhodnutie, s ktorým sa v tu prejednávanej veci súd nestotožňuje, naopak, nárok vyčíslený žalobcom považuje za primeraný a korektný. Žalobca sám poukázal na to, že počas žalovaného obdobia odpracoval 1682,99 hodín služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času, po prepočte predstavuje nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 3,31 EUR (5.976,69 EUR : 1682,99 hodín) za každú hodinu porušovania jeho práv. Táto suma je približne rovnaká, než je priemer minimálnych hodinových miezd v Slovenskej republike pre prvý, t. j. najľahší stupeň náročnosti práce, ktorá za žalované obdobie predstavovala priemerne sumu vo výške 3,54 EUR. Žalobca za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti (t. j. mimo určenej služobnej pohotovosti). Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu, akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca. Súd tiež v záujme právnej istoty poukazuje na to, že z vlastnej činnosti je mu známy obdobný postup výpočtu náhrady škody v porovnateľných prípadoch, ktorý bol preskúmaný na odvolanie žalovaného aj druhoinštatčným súdom (Krajský súd v Banskej Bystrici) a nie je známe také rozhodnutie, ktoré by tento postup hodnotilo za neprimeraný. Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalovanom období, pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (dochádzkový systém), konkrétne v rozsahu 2007,51 hodín. Keďže žalovaný nerozporoval doklady predložené žalobcom, ani výpočet času služobnej pohotovosti, uvedené súd považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia. K námietke žalovaného o nezohľadnení doby PN a doby dovolenky súd sa prikláňa k názoru žalobcu, že pri výpočte maximálneho týždenného pracovného času sa uvedené nazhŕňa (čl. 16 Smernice: Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne). Takto stanovené hodiny, navrhol odškodniť odmenou, ktorá sa inak priznáva za výkon nariadenej pohotovosti podľa § 122 ods. 2 ZoHaZZ. Keďže za uvedený čas mu bola priznaná odmena nižšia, ako pri určenej služobnej pohotovosti podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ, vyčíslil rozdiel takejto odmeny, ktorý si uplatnil v celkovej výške 4.981,06 Eur. Vychádzajúc tak z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 ZoHaZZ (15% alebo 30% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 ZoHaZZ (vo výške 50% z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného

kalendárneho roku (50% - 15%) a v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 30%).

13.3. Obdobie marec 2020 – december 2020:

Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 10 mesiacov t.j. 306 dní (rok 2020 bol priestupný rok) pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 102 zmenových služieb (306 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2.448 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (102 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 10 mesiacov predstavuje 43,71 týždňov (306 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2.448 a priemernom počte týždňov 43,71 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2.448 hodín : 43,71 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou 2003/88/ES a to priemerne o 8 hodín každý týždeň.

V prípade žalobcu za obdobie marec 2020 až december 2020 predstavuje:

i (i) fond pracovného času 1752 hodín;

ii (ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 514,72 hodín;

iii (iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 514,72 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2020 pripadá v priemere 43,71 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2020 dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu 51,86 hodín (2266,72 hodín : 43,71 týždňov).

V období marec 2020 až december 2020 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ žalobca odpracoval 500,72 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu, a 14 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, v tomto období nevykonával.

Počet hodín
odpracovanej
určenej
služobnej
pohotovosti za
mesiac
(§ 92 ods. i
ZoHaZZ)
Určená
pohotovosť
spolu (15%
a 30%)
Hodinová
sadzba
Rozdiel
35%
(medzi
odmenou
za
nariadenú
a určenú
pohotovosti

Rozdiel
20%
{medzi
odmenou
za
nariadenú
a určenú
pohotovosť)
Nemajetková
ujma za
mesiac za
15%-nú
určenú
pohotovosť
Nemajetková
ujma za
mesiac za
30%-nú
určenú
pohotovosť
Nemajetková
ujma za
mesiac spolu
(15%-ná a 30%-ná pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)

2020

3/2020
48,10
0,00
48,10
6,8600
2,4010
1,3720
115,4881
0,0000
115,4881
4/2020
48,65
7,00

55,65
6.8600
2,4010
1,3720
116,8087
9,6040
126.4127
5/2020
53,97
0.00
53,97
6.8600
2,4010
1,3720
129,5820
0,0000
129.5820
6/2020
70,00
0.00
70,00
6.8600
2,4010
1,3720
168,0700
0,0000
168.0700
7/2020
49,00
0.00
49,00
6.8600
2,4010
1,3720
117,6490
0,0000
117.6490
8/2020
49,00
7.00
56,00
6.8600
2,4010
1,3720
117,6490
9,6040
127.2530
9/2020
56,00
0.00
56,00
6.8600
2,4010
1,3720
134,4560
0,0000
134.4560
10/2020

49,00
0.00
49,00
6.8600
2,4010
1,3720
117,6490
0,0000
117.6490
11/2020
49,00
0.00
49,00
6.8600
2,4010
1,3720
117,6490
0,0000
117.6490
12/2020
28,00
0.00
28,00
6.8600
2,4010
1,3720
67,2280
0,0000
67,2280
Spolu
500,72
14,00
514,72
Náhrada za ujmu
1 202,23 €
19,21 €
1 221,44 €

Nemajetková ujma za rok 2020 (marec 2020 – december 2020 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1221,44 EUR.

13.4. Obdobie január 2021 - december 2021:

Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 12 mesiacov t.j. 365 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2.920,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (121,67 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 12 mesiacov predstavuje 52,14 týždňov (365 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2.920,08 a priemernom počte týždňov 52,14 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2.920,08 hodín : 52,14 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou 2003/88/ES priemerne o 8 hodín každý týždeň.

V prípade žalobcu za obdobie január 2021 až december 2021 predstavuje:

i (i) fond pracovného času 1990,60 hodín;

ii (ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 640,52 hodín;

iii (iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 640,52 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2021 pripadá v priemere 52,14 pracovných

týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2021 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,46 hodín (2631,12 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2021 až december 2021 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ žalobca odpracoval 598,52 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 42 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období nevykonával.

Počet hodín
odpracovanej
určenej
služobnej
pohotovosti za
mesiac
(§ 92 ods. i
ZoHaZZ)
Určená
pohotovosť
spolu
(15% a 30%)
Hodinová
sadzba
Rozdiel
35%
(medzi
odmenou
za
nariadenú
a určenú
pohotovosť)
Rozdiel
20%
(medzi
odmenou
za
nariadenú
a určenú
pohotovosť)
Nemajetková
ujma za
mesiac za
15%-nú
určenú
pohotovosť
Nemajetková
ujma za
mesiac za
30%-nú
určenú
pohotovosť
Nemajetková
ujma za
mesiac spolu
(15%-ná a 30%-ná pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
2021
1/2021
63,00
0,00
63,00
7,2758
2,5465
1,4552
160,4314
0.0000
160.4314
2/2021
51,96
0.00
51,96
7,2758
2,5465
1,4552
132,3177
0,0000
132.3177
3/2021
14,00
0.00
14,00
7,2758
2,5465
1,4552
35,6514
0,0000
35,6514
4/2021
49,00
14.00
63,00
7,3364
2,5677
1,4673
125,8193
20,5419
146.3612
5/2021
50,41
7.00
57,41
7,3364
2,5677
1,4673
129,4398

10,2710
139.7107
6/2021
56,00
0.00
56,00
7,3364
2,5677
1,4673
143,7934
0,0000
143.7934
7/2021
56,00
7.00
63,00
7,3364
2,5677
1,4673
143,7934
10,2710
154.0644
8/2021
42,00
0.00
42,00
7,3364
2,5677
1,4673
107,8451
0,0000
107.8451
9/2021
55,15
0.00
55,15
7,3364
2,5677
1,4673
141,6109
0,0000
141.6109
10/2021
56,00
0.00
56,00
7,3364
2,5677
1,4673
143,7934
0,0000
143.7934
11/2021
56,00
7.00
63,00
7,3364
2,5677

1,4673
143,7934
10,2710
154.0644
12/2021
49,00
7,00
56,00
7,3364
2,5677
1,4673
125,8193
10,2710
136,0902
Spolu
598,52
42,00
640,52
Náhrada za ujmu
1 534,11 €
61,63 €
1 595,74 €

Nemajetková ujma za rok 2021 (január 2021 – december 2021 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1595,74 EUR.

13.5. Obdobie január 2022 - december 2022:

Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 12 mesiacov t.j. 365 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2.920,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (121,67 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 12 mesiacov predstavuje 52,14 týždňov (365 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2.920,08 a priemernom počte týždňov 52,14 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2.920,08 hodín : 52,14 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou 2003/88/ES priemerne o 8 hodín každý týždeň.

V prípade žalobcu za obdobie január 2022 až december 2022 vrátane predstavuje:

i (i) fond pracovného času predstavuje 1947,33 hodín;

ii (ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 712,56 hodín;

iii (iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 35,88 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 748,44 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2022 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2022 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 51,70 hodín (2695,77 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2022 až december 2022 vrátane žalobca podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 672,56 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 40 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, v tomto období odpracoval v rozsahu 35,88 hodín.

Počet hodín
odpracovanej
určenej
služobnej
pohotovosti za

64,00
7,3364
2,5677
1,4673
143,7934
11,7382
155.5317
2/2022
55.15
0.00
55,15
7.5939
2,6579
1,5188
146,5813
0,0000
146.5813
3/2022
64.00
0.00
64,00
7.5939
2,6579
1,5188
170,1034
0,0000
170.1034
4/2022
54.48
16.00
70,48
7.5939
2,6579
1,5188
144,8005
24,3005
169.1010
5/2022
60.07
0.00
60,07
7.5939
2,6579
1,5188
159,6580
0,0000
159.6580
6/2022
72.00
0.00
72,00
7.5939
2,6579
1,5188
191,3663
0,0000
191,3663
7/2022

54.00
0.00
54,00
7,7727
2,7204
1,5545
146,9040
0,0000
146,9040
8/2022
38.88
0.00
38,88
7,7727
2,7204
1,5545
105,7709
0,0000
105.7709
9/2022
62.99
8.00
70,99
7,7727
2,7204
1,5545
171,3608
12,4363
183.7972
10/2022
64.00
0.00
64,00
7,7727
2,7204
1,5545
174,1085
0,0000
174.1085
11/2022
46.22
0.00
46,22
7,7727
2,7204
1,5545
125,7390
0,0000
125.7390
12/2022
44.77
8.00
52,77
7,7727
2,7204
1,5545
121,7943
12,4363

134,2306
Spolu
672,56
40,00
712,56
Náhrada za ujmu
1 801,98 €
60,91 €
1 862,89 €

Nemajetková ujma za rok 2022 (január 2022 – december 2022 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1862,89 EUR.

13.6. Obdobie január 2023 až február 2023 vrátane:

Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 2 mesiace t. j. 59 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 19,67 zmenových služieb (59 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 472,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (16,97 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 2 mesiacov predstavuje 8,43 týždňov (59 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 472,08 a priemernom počte týždňov 8,43 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (472,08 hodín : 8,43 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou 2003/88/ES priemerne o 8 hodín každý týždeň.

V prípade žalobcu za obdobie január 2023 až február 2023 vrátane (t.j. od 01.01.2023 do 28.02.2023) predstavuje:

i (i) fond pracovného času predstavuje 316 hodín;

ii (ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 103,83 hodín;

iii (iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 103,83 hodín. Na uvedené časové obdobie január až február 2023 pripadá v priemere 8,43 pracovných týždňov, čo potom v žalobcovom prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2023 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 49,81 hodín (419,83 hodín : 8,43 týždňov).

V období január 2023 až február 2023 vrátane žalobca podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 103 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu, a 0 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú by mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá by mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, v tomto období nevykonával.

Počet hodín
odpracovanej
určenej
služobnej
pohotovosti za
mesiac
(§ 92 ods. i
ZoHaZZ)
Určená
pohotovosť
spolu
(15% a 30%)
Hodinová
sadzba
Rozdiel
35%
(medzi

odmenou
za
nariadenú
a určenú
pohotovosť)
Rozdiel
20%
(medzi
odmenou
za
nariadenú
a určenú
pohotovosť)
Nemajetková
ujma za
mesiac za
15%-nú
určenú
pohotovosť
Nemajetková
ujma za
mesiac za
30%-nú
určenú
pohotovosť
Nemajetková
ujma za
mesiac spolu
(15%-ná a
30%-ná
pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)

2023
1/2023
40,00
0,00
40,00
8,2455
2,8859
1,6491
115,4370
0,0000
115,4370
2/2023
63,83
0,00
63,83
8,3061

2,9071
1,6612
185,5624
0,0000
185.5624
Spolu
103,83
0,00
103,83
Náhrada za ujmu
301,00 €
0,00 €
301,00 €

Nemajetková ujma za obdobie január 2023 až február 2023 vrátane v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 301 EUR.

Celková výška náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, za žalované obdobie marec 2020 až február 2023 vrátane (t. j. od 01.03.2020 do 28.02.2023), teda pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 1971,63 hodín (viď vyčíslenie v odsekoch 36 – 39 tejto žaloby) predstavuje súhrnne sumu vo výške 4981,06 EUR, ktorej zaplata sa touto žalobou žalobca domáha.

14. Na základe vykonaného dokazovania a po zhodnotení skutkového a právneho stavu súd dospel k jednoznačnému záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody titulom porušenia komunitárneho práva neprevzatím resp. nesprávnym prevzatím Smernice do vnútroštátneho práva v oblasti právnej úpravy služobného pomeru príslušníkov HaZZ, konkrétne do zákona o HaZZ, je v celom rozsahu daný čo do dôvodu a výšky, súd ho považuje za riadne preukázaný a preto žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel. Na žiadosť žalovaného sú určil dlhšiu lehotu splatnosti povinnosti, žalovaný je povinný žalobcovi uhradiť priznaný nárok do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (§ 232 ods. 3 C.s.p.).

15. O trovách konania rozhodoval súd podľa § 255 ods.1 C. s. p. a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 percent z prisúdenej sumy, do 15 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobcu pred súdom prvej inštancie.

16. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 C. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Odvolať možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolať dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.